

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir

iklimIN

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ULUSAL İLETİŞİM STRATEJİSİ ve EYLEM PLANI

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
2020

WEglobal

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	3
GİRİŞ.....	5
A. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELEDE KÜRESEL POLİTİKALAR VE İLETİŞİM ARKA PLANI.....	6
A.1. İklim Değişikliği ile Mücadeleye Küresel Bakış.....	6
A.1.1. İklim Değişikliği ve Azaltım Mücadelesi.....	7
A.1.2. İklim Değişikliği ve Uyum Mücadelesi.....	8
A.2. İklim Değişikliği İletişimine Uluslararası Yaklaşımlar.....	9
A.2.1. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin İklim Değişikliği İletişimine Yaklaşımı.....	9
A.2.2. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin İklim Değişikliği İletişimine Yaklaşımı.....	10
B. TÜRKİYE'DE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELENİN İLETİŞİM BOYUTU.....	13
B.1. İklim Değişikliğinin Türkiye'ye Etkileri ve Mücadele Politikaları.....	13
B.2. Türkiye'de İklim Değişikliği İletişimi, Algı ve Farkındalık.....	16
B.2.1. Türkiye'de İklim Değişikliği Algısı Üzerine Genel Kamuoyu Araştırmaları.....	18
B.2.1.1. Türkiye'de İklim Değişikliği Algısı ve Enerji Tercihleri Araştırması.....	18
B.2.1.2. Türkiye'de İklim Değişikliği Algısı.....	20
B.2.1.3. İklimİN Algı Araştırması.....	22
B.2.1.4. İklimİN Eğitim İhtiyaç Anketi.....	26
B.2.2. Türkiye'de İklim Değişikliği Algısına Sektörel Bakış.....	28
C. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ULUSAL İLETİŞİM STRATEJİSİ.....	31
C.1. Genel Yaklaşım.....	31
C.2. İletişim Stratejisinin Amacı.....	32
C.3. İletişim Stratejisinin Kapsamı.....	32
C.4. İletişim Stratejisinin Yöntemi.....	33
C.4.1. Yurt Sathında İletişim.....	33
C.4.2. Yerel İletişim Hattı.....	34
C.4.2.1. Yaşam Alanlarına Özel Yaklaşımlar.....	34
C.4.2.2. Yerel Ürünlere Özel Yaklaşımlar.....	35
C.4.2.3. Yerel Kuruluşlara Özel Yaklaşımlar.....	35
D. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ULUSAL İLETİŞİM EYLEM PLANI.....	37
D.1. İletişimde Üçlü Sacayağı: Kamu, Yurttaş ve İş Dünyası.....	37
D.2. İletişimde Mesaj Dili.....	37
D.2.1. Korku Dili Yerine Pozitif Mesajlar! "Umut Var!".....	38
D.2.2. Genel ve Yerel Mesajlar Bir Arada! "KÜYEREL Olabilmek!".....	38
D.2.3. Çıkış Yolu Olan Mesajlar! "Yapacaklarımız Var".....	39
D.2.4. Her Dünya Görüşünden İnsana Hitap Eden Mesajlar! "Birlikte Başarabiliriz".....	39
D.3. Öncelikli Hedef Birey-Gruplar.....	41
D.3.1. Yaşa ve Cinsiyete Özel Hedef Gruplar.....	41
D.3.2. Kadınlar.....	42

D.3.3. Çocuklar ve Gençler.....	42
D.3.4. Ebeveynler.....	43
D.3.5. Çiftçiler.....	43
D.3.6. KOBİ'ler, Anadolu Kaplanları.....	45
D.3.7. Hassas Gruplar.....	46
D.4. Kamu Yönetiminin Mesaj Elçileri: Bakanlıklar.....	46
D. 4.1. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı: "Yarınınıza ve İkliminize Sahip Çıkmın!".....	46
D.4.2. T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı: "Sağlıklı Bir İklim, Sağlıklı Bir Gençlik ve Gelecek".....	47
D.4.3. T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı: "Kadınların ve Çalışanların Gücüyle İklim Mücadelesi".....	48
D.4.4. T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı: "Düşük Emisyonlu Enerjiye Doğru!".....	49
D.4.5. T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı: "İklim Değişikliği ile Topyekûn Mücadele".....	50
D.4.6. T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı: "İklim Değişikliğine Karşı Döngüsel Ekonomi".....	52
D.4.7. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı: "Su ve Ormanlar, İklimin Koruyucusudur".....	52
D.4.8. T.C. Sağlık Bakanlığı: "Sağlıklı Yaşam için İklim Mücadelesinde Elele".....	54
D.4.9. T.C. İçişleri Bakanlığı: "İklim Krizi ile Mücadele Et, Canın Sağ Olsun".....	57
D.5. İletişim Uygulama Araçları ve Metotları.....	57
D.5.1. Denkler-arası İletişim.....	57
D.5.2. İklim Değişikliğine Karşı Türkiye Seferberliği Portalı.....	58
D.5.3. Kamu Spotları.....	59
D.5.4. Yöresel Toplantı ve Kampanyalar.....	59
D.5.5. Yerel Basın.....	60
KAYNAKÇA.....	62

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
BM	Birleşmiş Milletler
BMİDÇS	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
CO ₂	Karbondioksit
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
eşd.	Eşdeğer
FAO	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
GEF	Küresel Çevre Fonu
GSHY	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
GW	Gross Weight
ha	Hektar
ICAO	Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü
IPCC	Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli
İDES	Türkiye İklim Değişikliği Stratejisi
İDEP	Türkiye Cumhuriyeti İklim Değişikliği Eylem Planı
KADOS	Kadıköy Bilim Kültür ve Sanat Dostları Derneği
km ²	Kilometre kare
KOBİ	Küçük ve Orta Ölçekli İşletme
m ³	Metreküp
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
MGM	Meteoroloji Genel Müdürlüğü
MÜSİAD	Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği
Mtep	Milyon Ton Petrol Eş Değeri
SKA	Sürdürülebilir Kalkınma Amacı
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TBF	Türkiye Basketbol Federasyonu
TÜFE	Tüketici Fiyatları Endeksi
TÜSİAD	Türk Sanayici ve İş Adamları Derneği
TRT	Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü
TTGV	Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
UNDP	United Nations Development Programme (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı)
UNEP	United Nations Environment Programme (Birleşmiş Milletler Çevre Programı)
BMİDÇS	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
UN Volunteers	Birleşmiş Milletler Gönüllüleri
WHO	World Health Organisation, Dünya Sağlık Örgütü
WWF	Doğal Hayatı Koruma Vakfı
YEKA	Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları
YEKDEM	Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destek Mekanizması
YİDEP	Yerel İklim Değişikliği Eylem Planı

GİRİŞ

İnsanlığın yeryüzünde belki bugüne kadar karşılaştığı en büyük problem olan iklim değişikliği bir meteor gibi dışsal bir nedenle değil, insanlığın kendi elleriyle yarattığı küresel bir sorundur. Sanayi Devriminden bu yana fosil yakıtların yakılması nedeniyle açığa çıkan başta karbondioksit olmak üzere diğer sera gazları atmosferdeki sera gazı konsantrasyonunu arttırmış ve iklim geri dönülmesi çok zor bir biçimde değişmeye başlamıştır. Ne yazık ki, insan kaynaklı iklim değişikliği bilimsel olarak ispatlanmış verilerle ortaya konulmasına karşın, tahrip edilen doğa ve ekosistem değerleri gibi savunmasız olan iklim de, metaforik bir dille ifade edilirse kendi kendinin iletişimini yapamamakta, bu olumsuz gidişatin mesajını insanlığa verememektedir. Dolayısıyla iklim değişikliği ile mücadele için iletişim kurmak/sağlamak hem devletlerin kamu düzenindeki kurumsal yapıların düzeneğindeki kurumsal kesimlerinin hem de toplumların görevi olarak karşımızdadır. Sorunun devasa büyüklüğü ve karmaşıklığı bir yana, toplumun bütününe ilgilendiren birçok konuyu içermesi, bu mücadelede toplumun tüm katmanlarının bir arada iletişim halinde olmasını gerekli kılmaktadır.

İklim değişikliğinin kısa, orta ve uzun vadeye yayılan ve çeşitli kurumlar ve toplumsal kesimler üzerindeki farklı etkileri dikkate alındığında, bu alandaki bilgileri, tartışılan konuları ve uygulamaları aynı anda birçok disiplini bir araya getirerek konuşmanın zorluğu ve yaratacağı sorunlar ortadadır. İklim değişikliği ile ilgili uygulanacak iletişim faaliyetlerine planlı bir strateji ile yaklaşılması bu ihtiyaçtan doğmaktadır.

İklim Değişikliği İletişimi Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı Türkiye’de iklim değişikliği ile mücadelede iletişim alanında geliştirilen ilk çalışmadır. Burada genel amaç, ülke çapında iklim değişikliği hakkında toplum farkındalığını, hedef kitlelerinin algı durumu doğrultusunda herkesin anlayabileceği bir dil kullanarak bu yönde bilinç arttırmak ve nihai yararlanıcılara iklim değişikliği ile mücadelenin günlük hayatın bir parçası olduğu mesajını iletmektir. Eylem Planının iskeleti iletişimde toplumun tüm kesimleriyle birlikte gerçekleştirilecek ortak çabalara, diyaloga ve iş birliğine dayalı bir yaklaşım üzerine oturtulmuştur.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELEDE KÜRESEL POLİTİKALAR VE İLETİŞİM ARKA PLANI

A.1.

İklim Değişikliği ile Mücadeleye Küresel Bakış

Dünya tarihinde sanayileşme öncesi biyokütle ile sınırlı olan enerji tüketimi 19. yüzyıldan itibaren, sanayi devriminden sonra fosil yakıtların (başta kömür olmak üzere, petrol ve doğal gazın) devreye girmesi ile hızla artmıştır. Sanayi, kentleşme ve tarım faaliyetlerinde, fosil yakıtların aşırı miktarda kullanılması ve ormansızlaşmanın giderek artması ve yanlış tüketim alışkanlıkları atmosferde sera gazları (başta karbondioksit/CO₂ emisyonları olmak üzere diğer sera gazları) birikimi çoğalmış, bu gazların potansiyel etkilerinden biri olarak yerkürenin ortalama ısısı artmış ve bunun sonucunda iklim değişmiştir. Bu nedenle iklim değişikliği insan faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan sera gazlarının atmosferde birikmesi ve atmosferin yapısının bozulması sonucunda, iklimin normal salınımlarının devam etmemesi ve bunun sonucunda normal olmayan aşırı meteorolojik olayların meydana gelmesi durumudur. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nde (BMİDÇS) insan etkinlikleri de göz önünde bulundurularak, iklim değişikliği "karşılaştırılabilir bir zaman periyodunda gözlenen doğal iklim değişikliğine ek olarak, doğrudan ya da dolaylı olarak küresel atmosferin birleşimini bozan insan etkinlikleri sonucunda iklimde oluşan bir değişiklik" olarak tanımlanır.

Geçmişte insan faktörü, Sanayi Devrimine kadar küresel ısınma ve iklim değişikliğine pek fazla etki etmezken, bu etkiler gün geçtikçe artarak, küresel bir kriz halini almaktadır. İklim değişikliğinin yarattığı sonuçlar itibarıyla bugün, ekonomiden sanayiye, tarımdan gıda güvenliğine, su kıtlığından doğal afetlere kadar pek çok alan ciddi şekilde etkilenmektedir. Bugün, etkilerini giderek artan ölçüde ve birçok alanda hissettiğimiz iklim değişikliğinin, küresel gündemin en önemli konularından biri haline geldiği bir dönemde yaşıyoruz.

Bilim insanlarının 19. yüzyılın sonlarından itibaren dikkat çektiği ancak son 20-30 yılda bilimsel araştırmalarla büyük ölçüde bir kesinlikle ortaya koyduğu ve çözüm üretmeye çalıştığı küresel iklim değişikliğinde, gelecek için çizilen bu karamsar tablo devletleri, ortak hareket ederek küresel iklim sisteminin korunmasına yönelik uluslararası tedbirler almaya yöneltmektedir. Bugün bilimsel verilerin ışığında iklim değişikliğinin tehlikelerini önlemek adına uluslararası alandaki çalışmalar ve müzakereler, gelişmiş, gelişmekte ve az gelişmiş olan ülkelerin katılımıyla yoğun olarak sürdürülmektedir. Birleşmiş Milletler, her yıl gerçekleştirdiği Taraflar Konferansları (Conference of Parties/COPs) ve çeşitli uluslararası anlaşmalarla ve bir protokolle (BMİDÇS, Kyoto Protokolü ve Paris Anlaşması) konuyu uluslararası gündemde tutmaya ve çözümler geliştirmeye çalışmaktadır. Söz konusu uluslararası anlaşmalar sayesinde devletler arasında bir iş birliği ortamı sağlanmış, iklim değişikliği ile mücadelede devlet yönetimleri farklı seviyelerde sorumluluklar almış ve uygulamalara başlamışlardır. Ancak iklim değişikliği ile mücadelenin sadece devlet yönetimlerinin uluslararası müzakereleriyle başarılabilecek kadar

basit bir yapıya sahip olmadığı göz önüne alındığında, sivil toplum, iş dünyası, bilim camiası ve yerel yönetimler gibi farklı paydaşların yaklaşımlarının da yeri ve önemi görülmeye başlanmıştır.

İklim değişikliği sonucu artması beklenen sıcaklıkların doğal süreçleri, ekosistemleri ve hayatı etkileyerek, dünya üzerindeki yaşamı olumsuz yönde değiştirmesi artık kaçınılmazdır. Artan sıcaklıkların; bazı bölgelerde ani yağışların fazlaşmasına, sellerin sıklaşmasına, ya da diğer bölgelerde yağışların azalmasına veya yağış takviminin değişmesine sebep olacağı tahmin edilmektedir. Her iki durumda da tarımsal alanlarda ve ürünlerde değişiklik yaşanacak, su sorunu büyüyecek, ticari dengeler değişecek ve bu durum tüm dünya ekonomisini etkileyecektir. Fırtına ve kasırga gibi artan aşırı meteorolojik olaylar, içme suyu sorunu, zarar görmüş ekosistem ve deniz suyu seviyesi artışları beraberinde göçü hızlandırarak doğal kaynakların adil paylaşımı konusunu tekrar gündeme getirebilecektir. Meteorolojik olaylardan birçok şehir altyapısının çöktüğü çok sayıda örneği şimdiden yaşıyoruz. Buradan bakıldığında, iklim değişikliği günümüzde sadece bir çevre sorunu olarak algılanmamalıdır. Bu konu aynı zamanda politik, ekonomik, ticari sosyal, yaşamsal, sosyolojik, kültürel etkileriyle tüm birey ve toplulukları yakından ilgilendiren toplumsal bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

A.1.1.

İklim Değişikliği ve Azaltım Mücadelesi

İklim değişikliğine yönelik çözüm önerileri, en başta ekonomilerin ve toplumsal kalkınma modellerinin yeniden şekillenmesi gerektiğine işaret etmektedir. Bahse konu yeni kalkınma modelini hayata geçirebilmek için öncelikle yeni kavramlara ve tartışmalara tüm toplumun dahil olmasına ihtiyaç duyulmaktadır. İklim değişikliği ile mücadelede ortaya çıkan temel kavramlardan biri, yaşamın ve ekonominin karbona olan bağımlılığının azaltılmasıdır. Ekonomik büyümenin ve kalkınmanın temiz ve sürdürülebilir enerji kaynaklarının kullanımı artırılarak sağlanmalıdır. Burada önemli olan husus, sadece birkaç devletin değil, tüm devletlerin düşük ya da *karbonsuz* büyüme modelini benimsemeleridir. Zira sorunun kaynağı nerede olursa olsun, etkisi tüm gezegene yayılmaktadır ve iklim krizi ile ancak küresel tedbirlerle baş edebiliriz.

Küresel iklim değişikliğine karşı uluslararası camia üç uluslararası anlaşma etrafında toplanmıştır. Bunlardan ilki **Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesidir (BMİDÇS)**. Çerçeve Sözleşme 1994 yılında yürürlüğe girmiştir. Sözleşme iklim değişikliği ile mücadelede küresel iş birliğinin genel çerçevesini çizmiştir. Sözleşmenin uygulama aracı olarak 2005 yılında yürürlüğe giren **Kyoto Protokolü**'nde sera gazı emisyon azaltımı için somut yükümlülükler yer almıştır.

İklim değişikliğiyle mücadeleye dönük uluslararası iş birliği rejiminin üçüncü aşaması olan ve Kasım 2016'da yürürlüğe girmiş olan **Paris Anlaşması**, küresel sıcaklık artışının sanayi devrimi öncesi döneme göre 2 derecenin altında tutulmasını, iklim değişikliğinin etki ve risklerini önemli ölçüde düşürebileceğini dikkate alarak sıcaklık artışının 1.5 derecede sınırlandırılması yönünde çaba harcanmasını amaçlamaktadır.

İklim değişikliğine karşı mücadelede küresel ölçekte bilim camiasında atılan önemli kilometre taşları olarak Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) yayınladığı üç önemli bilimsel araştırma; "1,5 Derece Özel Raporu (2018)", "İklim Değişikliği ve Arazi Özel Raporu (2019)" ve "Değişen İklimde Okyanuslar ve Kriyosfer Raporu (2019)" sıralanabilir.

Uluslararası iklim politikaları açısından son dönemde geniş yankı uyandıran ve ABD mevzuatında önerilen bir paket olarak Yeşil Yeni Düzen (The Green New Deal)" Programı ve Avrupa Birliği'nin Avrupa Yeşil Düzeni (The European Green Deal) tartışması da Batı ülkelerinde ciddi bir etki uyandırmış durumdadır. Bu tartışmanın bir uzantısı olarak Avrupa Komisyonu, kıtayı 2050 yılında tamamen karbonsuzlaştırmayı hedefleyen Avrupa Yeşil Düzeni belgesini yayınlamış ve bu taahhüdün temeli olarak Avrupa Komisyonu Avrupa İklim Yasası (European Climate Law) Teklifini Mart 2020'de AB Parlamentosu'na sunmuştur. Avrupa Birliği haricinde bugün birçok ülkede de düşük karbon ekonomisi modelleri geliştirmeye, sera gazlarına olan bağımlılığı azaltmaya, ekonomi ve toplumlarını iklime karşı dirençli kılmaya yönelik bir dönüşüm başlamış durumdadır.

Uluslararası camiada organizasyonu güçlü yapılanmalarla sivil toplumdan gelen ses ve kampanyalar, iklim krizinin dünya gündeminde daha güçlü yer almasına umulmadık oranda katkı vermiştir. Son yıllarda dünya kamuoyunu sarsan 'küresel iklim eylemi' yürüyüşleri ve grevleri, iklim değişikliği ile mücadelede başta Birleşmiş Milletler olmak üzere birçok uluslararası kuruluşu ve ülkeleri daha hızlı harekete geçmeleri açısından ilgiyi artırmıştır.

A.1.2.

İklim Değişikliği ve Uyum Mücadelesi

İklim değişikliği ile mücadelede dikkate alınması önemli bir başka husus; bugün dünyadaki sera gazları emisyonlarına neden olan tüm faaliyetler bir anda durdurulsa bile, atmosferdeki sera gazlarının etkisiyle iklim değişikliğinin etkilerinin artmaya devam edeceği gerçeğidir. Bu tespit, geleceğe dair yapılan sera gazları emisyon azaltım (mitigation) senaryolarına göre çeşitli modeller kullanılarak, projeksiyonlarla bilim camiasında netleşmiş bulunuyor. Bu durum etkilere uyum/adaptasyon (adaptation) sağlamanın önemini göz önüne sermektedir. Gerçekten de iklim değişikliği ile mücadele çalışmalarında, etkilere uyum sağlamanın gerekliliği tüm dünyada gündemden güne önemini artırmaktadır. İklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlama politikaları Paris Anlaşmasıyla birlikte emisyon azaltım politikalarına eşdeğer bir değer kazandığı söylenebilir. Dolayısıyla 2016'dan itibaren uygulanmaya başlanan yeni küresel iklim rejiminde, devletlerin sera gazları emisyon azaltım hedeflerinin yanı sıra ulusal ve yerel ölçeklerde uygulamaları gereken uyum politikalarının yeri oldukça belirginleşmiş durumdadır.

Sonuç olarak hem iklim değişikliğine karşı mücadelenin hem de etkilerine uyum sağlayabilmenin başarısı, en çok da bu etkilerin zamanında farkına varılmasına bağlıdır. Bu nedenle iklim krizi ile mücadelede önemli bir diğer kavram "farkındalık" tır. İklim değişikliğinin etkilerine karşı, güçlü önlemler alabilmek ya da bu etkilerden verimli biçimde faydalanabilmek için aşılması gereken önemli eşiklerden biri, toplumların bu etkilere uyum sağlamak için gerekli olan sosyal, çevresel ve ekonomik konuların farkında olması ve bu yönde bilinçlenmeleridir. Böylelikle toplumlar, belirsizliklere karşı

kendilerini koruyacak önlemleri hayata geçirecek planları yapabilir ya da mevcut stratejileri, politikaları ve planları yenileyerek geliştirebilir. İkinci önemli adım da farkına varan bireylerin ve kurumların, iklim değişikliği mücadelesini nasıl ve hangi araçlarla verebileceklerini görmesi ve anlamasıdır. Bu da farkındalığı eyleme, etkinliğe dönüştürme becerisidir ki, bu da karşılıklı öğrenme ve deneyim aktarımına ihtiyaç duyar.

Bu temel çıkış noktalarından bakıldığında, iklim değişikliği ile mücadelede toplum kesimlerine cevap veren kapsamlı ulusal ve bölgesel iletişim stratejilerine olan ihtiyaç açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Dünyanın birçok ülkesinde de yavaş yavaş eylem ve strateji belgelerinin yanı sıra, ülkelerin toplumsal ve kültürel yapıları ile kurumsal kapasitelerine özel olarak hazırlanmış ulusal iletişim belgeleri hazırlanmaya başlanmış durumdadır.

A.2.

İklim Değişikliği İletişimine Uluslararası Yaklaşımlar

Dünyada birçok uluslararası kuruluş, üniversite ve araştırma merkezleri iklim değişikliğinin iletişiminde stratejik planlama üzerine uzun süredir çalışmaktadır. İklim değişikliği konusunun çok sektörlü olmasından doğan zorlukları bilindiğinden; kesişen sorunlar, çatışan beklentiler, uygarlığın sürdürülebilirliğinin anahtarları gibi bir dizi konunun farklı farklı hedef kitlelere ulaştırılması oldukça zordur. İklim iletişimi için nasıl bir stratejik planlama yapılmasına dair genel-geçer bilindik bir reçete de yoktur. Ancak iklim krizinin aşılmasında zamanın daralıyor olması bir yana, ümit verici bir şekilde toplumların iklim eylemleri giderek ve hızla hareketlenmektedir. Bu noktada uluslararası toplum tarafından iklim iletişiminde bilindik ve geleneksel yöntemlerin yanı sıra yaratıcılığın önemine vurgu yapılmakta ve bu yönde feyz alınacak araştırmalar çoğalmaktadır.

Birleşmiş Milletler şemsiyesi altında da iklim değişikliğinin iletişim boyutu başta BMİDÇS olmak üzere, bağlantılı bazı kuruluşların belgelerinde yer almakta olup, devletlerin bu alandaki çalışmaları/bildirimleri BMİDÇS Sekreteryası tarafından takip edilmektedir.

A.2.1.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin İklim Değişikliği İletişimine Yaklaşımı

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin (BMİDÇS) altıncı maddesi taraf ülkelere iklim değişikliği ile mücadelede iletişim faaliyetleri ile ilgili olarak temel bir yaklaşım sunmaktadır. İklim değişikliği ile mücadelede iletişim stratejileri ihtiyacını vurgulayan BM nezdindeki ilk hukuki dayanak budur. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin 6. Maddesi aşağıda aynen verilmiştir:

"Eğitim, Öğretim ve Toplumsal Farkındalık

- ❖ *Ulusal ve uygun görüldüğü şekilde yerel ve bölgesel düzeyde ulusal yasa ve düzenlemelere uygun olarak, kendi kapasiteleri dahilinde aşağıdaki konuların teşvik edilmesi ve kolaylaştırılması:*
 - *İklim değişikliği ve etkileri konusunda eğitim ve toplumsal farkındalık programlarının geliştirilmesi ve uygulanması,*
 - *Halkın iklim değişikliği ve etkileri hakkındaki bilgilere erişimi,*
 - *İklim değişikliğini ve etkilerini ele alma ve yeterli tepkiler geliştirme konusunda halkın katılımı Bilimsel, teknik ve idari personelin eğitimidir.*
- ❖ *Mevcut kuruluşlar kullanılarak uluslararası düzeyde ve uygun olan yerlerde işbirliği yapılması ve desteklenmesi:*
 - *İklim değişikliği ve etkileri üzerine eğitim ve halkın bilinçlendirilmesi materyalinin geliştirilmesi ve güncellenmesi,*
 - *Ulusal kurumların güçlendirilmesi ve özellikle gelişmekte olan ülkelerde bu alanda uzman yetiştirmek için personel değişimi veya tavsiyesi dahil eğitim öğretim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması."*

Aşağıdaki "anahtar ifadeler ve vurgular"ın iklim değişikliği iletişiminin temel ihtiyaçları bağlamında Sözleşmenin 6. Maddesinde öne çıkarıldığı görülmektedir:

- Ulusal, Bölgesel ve Yerel Yaklaşımlar ve İş birliği
- Mevzuat Düzenlemeleri
- Kapasite Geliştirme
- Kurumların Güçlendirilmesi
- Eğitim Faaliyetleri
- Toplumsal Farkındalık
- Görünürlük Sağlama
- Bilgilendirme
- Katılıma Davet ve Katılımı Sağlama
- Kitle Oluşturma
- Eğitim ve Öğretim Programlarında Yer Alma
- Farklı Hedef Gruplara Yönelik Materyaller.

BMİDÇS'deki bu dizinin başlangıç olarak ülkelerin iletişim stratejilerine rehberlik etmesinin öneminin yanı sıra, iklim değişikliği ile mücadelede küresel taahhütlerin zaman içinde geliştiği dikkate alındığında, iklim iletişiminde yeni bileşenlerin de yer alması gerektiğini görmek gerekmektedir. Örneğin Paris Anlaşması'nın iklim mücadelesinde sosyal kalkınma boyutunu öne çıkarmış olması, devletlerin yanı sıra devlet-dışı aktörlerin de iklim değişikliği ile mücadelede sorumluluk alması yönünde kararları beraberinde getirmiş ve bu durum iletişim stratejilerinde hedef kitlelerin çokluğuna ve çeşitliliğine dikkat çekilmesi ihtiyacını doğurmuştur.

A.2.2.

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) İklim Değişikliği İletişimine Yaklaşımı

Birleşmiş Milletlerin iki örgütü olan Dünya Meteoroloji Örgütü ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından insan faaliyetlerinin neden olduğu iklim değişikliğinin risklerini değerlendirmek üzere, 1988 yılında kurulan Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC), küresel iklim biliminin zeminini oluşturan en önemli uluslararası kuruluşlardan biridir.

IPCC, Ocak 2018'de yayınladığı "İklim Değişikliği için Etkili İletişim ve Halkın Katılımı Prensipleri" başlıklı araştırmasında iklim değişikliğinin herkesin anlayacağı basit bir dil kullanarak ve daha iyi iletişim araçları ile anlatmanın önemini vurgulayarak, bilimsel araştırmalarda sosyal bilimler ve çevre psikolojisi kuram ve uygulamalarının dikkate alınmasının gerekliliğini vurgulamıştır. Bu çalışmada iklim değişikliği alanında iletişimin güçlendirilmesi için altı temel husus öne çıkmıştır, bunlar:

1. **Güven verin:** Bilim insanları genel olarak güvenilir bir iletişim kaynağıdır. Benzer şekilde iletişim alanında da güvenilir bir kaynak olmak, insanlarla çok daha etkili bir bağın kurulmasını sağlayacaktır.
2. **Soyut fikirlerden değil, gerçek dünyadan bahsedin:** Genel olarak iklim değişikliği ortalama sıcaklıklar ve atmosferdeki karbondioksit emisyonu gibi bilimsel ifadeler ve rakamlar üzerinden anlatılmaktadır. İletişim faaliyetlerinde bunun yerine insanların daha iyi bildiği örnekler ve gündelik hayatlarında deneyimledikleri ortak konular ve/veya sorunlar üzerinden, daha yalın bir dille bağ kurmak çok daha sonuç alıcı olacaktır.
3. **Sorun edilen konular üzerinden bağlantı kurun:** İklim değişikliği ile ilgili olarak insanların davranışları üzerinde yapılan araştırmalar, bilimsel bilgi seviyelerinden daha çok, değerleri ve siyasi görüşlerinin etkili olduğunu göstermiştir. Herkesin ortak kamusal değerleri ve/veya yerel ortaklıklar ya da yerel kaynaklar üzerinden bağlantı kurarak daha iyi iletişim sağlanacaktır.
4. **İnsana ait bir hikâye anlatın:** Birçok insan, istatistikler veya grafikler yerine anekdotlar ve hikâyeler yoluyla dünyanın gidişatını daha iyi anlamaktadır. Dolayısıyla, aktarılmak istenilen iklim bilimi gerçeklerinin arka planına yaşanmış bir hikâye ve gerçek bir insan yerleştirmek, daha bütünlüklü bir mesaj verilmesine yardımcı olacaktır.
5. **Bildiklerinizle (Bilinenlerle) yol gösterin:** Araştırmada iklim değişikliği konusunun bilimin temel özelliklerinden biri olduğunun gözden kaçırılmaması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu da doğal olarak bilim insanı olmayan bireylerle iletişimin zor kurulmasına neden olabilmektedir. Bu durumda IPCC, "bilinmeyenlere" değil, "bilinenlere" odaklanmayı ve iletişimde kesin/doğru olan bilimsel kanıtların ve ortak görüşlerin kullanılmasını önermektedir.
6. **Etkili bir görsel iletişim kullanın:** Görseller ve grafikler, en az bilim temelli sözel ve yazılı iletişim kadar önemlidir.

IPCC, yukarıdaki prensipler üzerinden, iklim iletişiminin etkili nasıl yapılabileceği tanımlayan ve bilimsel çalışmalarda dikkate alınacağını vurgulayan yeni bir zemin oturtmuştur. Nitekim iklim iletişimi konusunda yapılan çok sayıda güncel araştırmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. İklim değişikliği ile ilgili bilimsel gerçekleri ve sayıları insanlara aktarmanın yeni yollarını geliştirmek son derece önemlidir. "**Sayıları sokağa çıkarmanın zamanı geldi!**" özdeyişi, bu bağlamda bir örnek mesaj olarak vurgulanabilir.

TÜRKiYE'DE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE İLETİŞİM BOYUTU

Günümüzde iklim değişikliği ile mücadele edebilmek amacıyla *düşük karbonlu* ve hatta giderek *sıfır karbonlu* bir ekonomik modele ve yaşam tarzına geçilmesi gerektiği ve kalkınmanın ancak bu modellerle devam etmesi halinde sürdürülebilir olacağı kabul görmüş durumdadır. Türkiye dahil bugün pek çok ülke bu yönde stratejilerini oluşturarak hedefler koymakta ve harekete geçmektedir.

B.1.

İklim Değişikliğinin Türkiye'ye Etkileri ve Mücadele Politikaları

Türkiye dünyadaki iklim değişikliği ile mücadele için sürdürülen gelişmelerin dışında değildir. Küresel iklim değişikliğinin sonuçları artan bir şekilde Türkiye'de de yaşanmaya başlamış durumdadır. Başta **IPCC/AR5 Raporu** olmak üzere bir dizi bilimsel ve güncel çalışma Türkiye'nin yakın gelecekte daha sıcak, daha kurak ve yağışlar açısından daha belirsiz bir iklim yapısına sahip olacağını ortaya koymaktadır. IPCC'nin Türkiye senaryosunda ülkede yıllık ortalama sıcaklığın gelecek yıllarda 2,5°C - 4°C artacağı, Ege ve Doğu Anadolu Bölgeleri'nde bu artışın 4°C'yi bulacağı tahmin edilmekte; bu senaryoda ülkenin güneyinin ciddi kuraklık tehdidiyle karşı karşıya kalacağı, kuzey bölgelerde ise sel riskinin artacağı öngörülmektedir. Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM) tarafından yapılan modelleme çalışmaları da bu öngörüğü desteklemektedir.

Bu bilimsel tahminler, Türkiye'nin doğal kaynaklarının zayıflaması, orman yangınları, kuraklık ve çölleşme, bunlara bağlı ekolojik bozulmalar gibi iklim değişikliğinin olumsuz yönlerinden etkileneneğinin açık bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Türkiye, bu anlamda iklim değişikliğinin yakın gelecekteki potansiyel etkileri açısından risk grubu ülkeler arasındadır. IPCC/AR5 Raporu'nun yazarlarından olan Prof. Dr. John Morton'un iklim değişikliğinin Türkiye'deki olası olumsuz etkilerine dair yorumu şöyledir: *"Tahminler, 2035'e gelince Türkiye'de sıcaklığın 1 ila 2 derece kadar artacağını gösteriyor. 2065'te ise bunun 3-4 hatta bazı tahminlere göre 5 ila 9 dereceye kadar artacağı belirtiliyor. 21.yüzyıl sonlarına doğru sıcak hava dalgalarında büyük artışlar olacak. Yaz yağmurlarında artış bekleniyor. Kuraklık ve kurulukta da orta düzeyde artış olacak"* (Kaynak: Deniz Aytekin, "IPCC açıkladı: Küresel ısınmayı 1,5 derecenin altında tutmamız şart", 10 Ekim 2018 (<https://www.yesilist.com/tag/ipcc/>)).

Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün (MGM) yaptığı, üç Küresel Dolaşım Modelinin (RCP4.5 ve RCP8.5) iki senaryosundan elde edilen sonuçlara göre, Türkiye'de yıllık ortalama sıcaklık artışının 2016-2040 döneminde 1°C-2°C arasında, 2041-2070 döneminde 1.5°C - 4°C arasında ve son 2071-2099 dönemi için 1.5°C - 5°C arasında olacağı tahmin edilmektedir. Bazı senaryolarda, 21. Yüzyılın son otuz yılındaki (2071-2100) sıcaklık artışının, kışın 3°C'ye ve yaz aylarında 8°C'ye ulaşacağı öngörülmektedir (MGM - TR2015-CC, 2015; Demircan vd., 2017 (a,b); ÇŞB 7UB, 2018).

Yağış ile ilgili olarak, tüm dönemlerde kış mevsimi için ülke genelinde yağış miktarında artışlar, tüm dönemlerde ülkenin kıyı ve kuzeydoğu bölgeleri hariç bahar aylarında yağış miktarında düşüşler tahmin edilmektedir. Ülkenin batı kıyıları ve kuzeydoğu bölgeleri hariç tüm dönemlerde yaz aylarında düşüş beklenirken, sonbaharda yağış miktarında genel olarak bir düşüş beklenmektedir. Projeksiyon döneminde (2016-2099) yağış miktarında düzenli bir artış ve azalma eğilimi olmamasına rağmen, yağış rejiminin düzensizliği dikkat çekicidir (MGM - TR2015-CC , 2015; Demircan ve diğ., 2017; ÇŞB 7UB, 2018). İklim değişikliği bağlamında, yeni iklim şartlarında Türkiye nehir havzalarında ciddi risklerin oluşması öngörülmektedir.

Bunlardan bir tanesi, özellikle Fırat-Dicle havzası olmak üzere, Anadolu'nun iç kesimleri ve güneyindeki havzalarda yağış miktarındaki azalıştır. İkincisi ise artan sıcaklıkların yağış cinsi değişikliklerine neden olması ve kış mevsimindeki yağın karın yağmura dönüşmesidir. Kar yıl boyunca su sağlayan önemli bir kaynaktır. Ayrıca artan sıcaklıklar karın baharda erken erimesine neden olacaktır. Üçüncü sorun ise, özellikle yaz mevsiminde ve özellikle Anadolu'nun batı ve kuzey sahil kesimlerinde (Kıyı Ege, Marmara ve Karadeniz bölgelerinde) aşırı yağışların oluşma riskidir. Bu aşırı yağışlar son yıllarda olduğu gibi sellerine neden olabileceklerdir. Ayrıca artan sıcaklıklar; fırtına, dolu ve hortum gibi aşırı hava olaylarının sayısında ve şiddetinde artışa yol açabileceklerdir. Bu durum mevcut gözlemler ve şiddetli yağış ve sellerin artış eğilimi ile de uyumludur (Demircan vd., 2017 (a,b); Demircan vd., 2018; ÇŞB 7UB, 2018).

Nitekim coğrafi konumu itibarıyla iklim değişikliğinden en çok etkilenecek ülkeler arasında yer alan Türkiye'de artık beklenmedik biçimde mevsimlerde anlık/ani aşırı yağışlar, aşırı soğuklar ve olağan dışı yağmurlar, seller ve kuraklıklar yaşanmaktadır. Bu yağışların anlık ve şiddetli olması can, mal ve toprak kayıplarına neden olmaktadır.

Türkiye'nin iklim değişikliği konusundaki kapsamlı ilk resmi strateji belgesi, **2010-2020** yıllarını kapsayan "**Türkiye İklim Değişikliği Stratejisi/İDES**" dir (Ekim 2010). Daha sonra "**Türkiye Cumhuriyeti İklim Değişikliği Eylem Planı/İDEP (2011-2023)**" hazırlanmıştır (Ağustos 2011). Söz konusu her iki belgede de sera gazı emisyonlarının azaltılmasına yönelik hedeflerin yanısıra iklim değişikliğinin etkilerine uyum hedefleri de yer almıştır. Aynı süreçte Türkiye'de doğrudan iklim değişikliğinin etkilerini konu alan "**Türkiye'nin İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı (2011-2023)**" yayınlanmıştır (Kasım 2011). Bu Planda öncelikli olarak beş temel etkilenebilirlik alanına odaklanılmış ve bu yönde hedefler belirlenmiştir. Bunlar: i) Su Kaynakları Yönetimi, ii) Tarım ve Gıda Güvenliği, iii) Ekosistem Hizmetleri, Biyolojik Çeşitlilik ve Ormanlık, iv) Doğal Afet Risk Yönetimi ve v) İnsan Sağlığı (Kaynak: *Türkiye'nin İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, sayfa 15-16*).

Küresel iklim değişikliğinin geleceğin değil, bugünün sorunu olduğunun ortaya konulması bir yana, aşırı hava olaylarının sıklığı ve şiddetindeki artışlar ülkelerin makro-ekonomik verilerine de yansımaktadır. Örneğin Türkiye'de Merkez Bankası'nın '2014 Yılı 4. Enflasyon Raporu'nda iklim koşulları nedeni ile enflasyonun yükseldiği belirtilirken, gıda ve yemek hizmetleri dahil TÜFE'nin (Tüketici Fiyatları Endeksi) gıda hariç TÜFE'den daha fazla olduğu ortaya koyulmuştur. Bu koşullar Türkiye'de, iklim değişikliği ile mücadelede sera gazı emisyonlarının azaltılmasının yanında, iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlamanın ne ölçüde önemli olduğunu ve bu konudaki politikaların geliştirilmesi gerektirdiğini göstermektedir.

Türkiye, küresel iklim değişikliği ile mücadele konusunda kararlılığını, BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesini 2004 ve Kyoto Protokolü'nü 2009 yılında onaylayarak ve Paris Anlaşmasını 2016'yılında imzalayarak (Paris Anlaşması'nı henüz TBMM onayından geçirmemekle birlikte) açıkça gösteren ülkelerden biridir. Bu çerçevede, sera gazı emisyonlarını azaltım ve iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlama çalışmaları ülke çapında sürmektedir. Ülkemizin BMİDÇS'nin Sekretaryasına vermekle sorumlu olduğu Ulusal Bildirimler, İki Yıllık Raporlar ve Yıllık Ulusal Sera Gazı Envanteri Raporları gibi bir dizi resmî belge de bu çalışmalara yön vermektedir. Söz konusu resmî dokümanlardaki azaltım ve uyum konularına dair ulusal hedefler ve eylemler doğrultusunda uygulamalar devam etmektedir.

TÜİK tarafından her yıl çıkarılan ve BMİDÇS Sekretaryasına beyan edilen yıllık ulusal sera gazı emisyon envanterleri sektörler açısından genel olarak değerlendirildiğinde, Türkiye'nin toplam emisyonları açısından enerji sektörünün birinci sırada geldiği ve bunu endüstriyel işlemler ve ürün kullanımı sektörü, tarımsal faaliyetler ve atık kaynaklı emisyonların takip ettiği görülmektedir.

Türkiye'nin iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine uyum sağlama ve dayanıklılığını artırmaya yönelik ulusal ve bölgesel uyum stratejilerini içeren planlama çalışmaları da devam etmektedir. Bu kapsamda bölge ve şehir ölçeğinde iklim değişikliğinin etkilerine çeşitli sektör ve alanlarda (ekosistem koruma, sağlık, tarım ve gıda, afetler, su kaynakları) uyumun sağlanması yönünde politikalar geliştirilmektedir. Bölgesel ölçekte ilk plan 2019 yılında hazırlanan "Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı" olmuştur.

Son yıllarda bazı büyükşehir belediyeleri yerel iklim değişikliği eylem planlarını hazırlamış, birçoğu da hazırlamayı hedefleyerek belediye stratejik planlarında bu konuya yer vermiştir. Ayrıca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı da 2023 yılına kadar 30 Büyükşehir Belediyesinde Yerel İklim Değişikliği Eylem Planı (YİDEP) hazırlanmış olmasını stratejik plan hedefleri arasına almış durumdadır.

Tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de iklim değişikliğiyle mücadele sadece kamu yönetimi ve yerel yönetimler üzerinden ilerlemektedir. Sivil toplum ve iklim değişikliğini bir risk unsuru olarak gören özel sektör kuruluşları da uzun zamandır önemli çalışmalar, kampanyalar, kapasite geliştirme çabaları içindedir. Bu paydaşlar tarafından yapılan çalışmalar ve iyi uygulamalar, iklim değişikliği ile ülke çapında mücadelede ortak çabaların artması açısından son derece önemlidir.

Nitekim yakın dönemde iş dünyası, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları çeşitli sektör ve alanlarda gerçekleştirdikleri çok sayıda faaliyetlerle bu mücadelede etkinlikleri artırıyorlar. Bu çerçevede; i) iş dünyasının iklim dostu ekonomi politikalarına yön verici nitelikteki faaliyetleri; ii) üniversitelerin -henüz bilimsel araştırma potansiyelleri düşük olsa da- akademi camiasında farkındalık ve kapasite geliştirmek açısından hedef grupları tatmin edici nitelikteki projeleri; iii) sivil toplum kuruluşlarının toplumsal kalkınma ve iklim değişikliği bağını güçlendiren çalışmaları ve iv) belediyelerin kent hizmetlerine iklim değişikliği ile mücadeleyi dahil etme ve yurttaşları bilgilendirme yönündeki çabaları dikkat çekmektedir.

Ancak iklim değişikliği açısından oldukça kırılgan bir bölgede yer alan ülkemizin, iklim mücadelesinin başarısının, toplumun tüm kesimleriyle yaratıcı ve güçlü iş birliklerine bağlı olduğunu her fırsatta vurgulamakta fayda vardır. Hem emisyon azaltımı hem de iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlama alanlarında başarılı çalışmalar, yurttaşların farkındalıkları ile kurumların deneyim ve kapasitelerini geliştirmelerine bağlıdır. Türkiye çapındaki tüm çalışmaların koordinasyon, eşgüdüm ve ortak hedefler doğrultusunda yürütmesi bu önemli sorunun baş edilmesine verilebilecek en iyi yanıt olacaktır.

B.2.

Türkiye’de İklim Değişikliği İletişimi, Algı ve Farkındalık

İklim değişikliği, insanlığın şimdiye kadar gördüğü birçok küresel krizden hem içerik hem de ölçek açısından derin farklılıklar içermektedir. Bu küresel kriz, sebepleri neredeyse yüzyıllara dayanan, etkileri çok uzun erimli olup, tüm emisyonları bir anda kesseniz bile etkisi uzun yıllar boyunca devam edecek olan, en az sorumlu olanların (en az gelişmiş ülkeler, bölgeler, yoksullar, kadınlar vb.) en çok zarar göreceği son derece karmaşık insan kaynaklı bir büyük sorun olarak karşımızdadır.

İklim değişikliğinin en temel kaynağı olan karbon emisyonlarının yerel ya da bölgesel değil, küresel ölçekte sorun yaratması, örneğin hayatlarında hiç fosil yakıt yakmamış Okyanusya yerlilerinin yaşam kalitesini de olumsuz etkilemektedir. Esasen hemen herkes ve her ülke farklı oranlarda olsa da bu devasa suçun bir parçasıdır ve çözüm için ancak herkesin bir araya gelmesi gerekmektedir.

İklim değişikliğinin karmaşık yapısı iletişim sağlamanın zorluğunun da önemli bir nedenidir.

Doğu, Batı, Kuzey, Güney ya da ırk ve din ayrımı demeden tüm insanlığın şu veya bu oranda kurbanı ve suçlusu olduğu iklim krizi ile ilgili iletişim yöntemleri geliştirmeden önce, kamuoyunun bu konudaki farkındalık düzeyini ve algılarını ele almakta fayda vardır. Özellikle böylesine karmaşık iktisadi, ekolojik, sosyolojik ve psikolojik kökenleri olan bir sorun için, düzenli ve sürekli algı ve farkındalık ölçümleri için kamuoyu araştırmalarının, anketlerin vb. yapılması, çoğaltılması son derece önemlidir.

İklim mücadelesinde iletişim sağlamaya yönelik olarak ihtiyaç duyulan unsurlar arasında en başta veri ve bilgi temini gelmektedir. Dünyada bu konuda yapılan araştırmalar giderek artmaktadır. Bunlar arasında en kapsamlı olarak bilinen çalışma Yale Üniversitesi tarafından düzenli olarak gerçekleştirilen ve çevrimiçi (online) olarak yayınlanan “Yale İklim Değişikliği İletişim Programı (Yale Program on Climate Change Communication)” ve bu program kapsamında her yıl hazırlanan “İklim Görüş Haritaları (Yale Climate Opinion Maps)” uygulamasıdır.

Coğrafi olarak mahalle ölçeğine kadar inen bu haritalar, siyasi ve toplumsal konjonktüre göre toplumun değişen iklim algılarını sürekli olarak ölçmekte ve düzenli bilgi aktarmaktadır. İklim değişikliği iletişiminde en çok ihtiyaç duyulan unsurlardan biri olan güvenilir bilginin, bu ve benzeri araştırmalar tarafından temini ve akışı önemlidir.

B.2.1.

Türkiye’de İklim Değişikliği Algısı üzerine Genel Kamuoyu Araştırmaları

İklim değişikliği ile mücadelede Türkiye’de yürütülen bazı çalışmalar kapsamında kamuoyunun algı ve farkındalık değerlendirmelerinin yapıldığı dikkat çeken araştırmalar ele alınmaktadır. Çoğu zaman iklim değişikliği eğitimleri projelerinin içeriği olarak yapılan söz konusu farkındalık araştırmalarında seçilen hedef kitlelerin, bu alandaki çaba ve girişimlerinin önemi ve davranış biçimlerindeki değişiklik ihtiyaçlarının üzerinde durulduğu gözlemlenmektedir.

Çeşitli dergi ve yayınlarda iklim değişikliği haber ve köşe yazılarının azlığı, farklı sektörlerin bu konuya yeterince gündemlerine taşımadıkları söylenebilir. Medya iklim değişikliğine farkındalığın artırılması konusunda iyi bir araç olmakla beraber, medyanın kendi handikapları, medya çalışanlarının bilgi eksiklikleri vb. nedenlerden dolayı, medya iklim değişikliği konusunda farkındalık yaratmada yeterli olamamaktadır. İklim değişikliği iletişimde medyanın önemi öncelikle medya camiasında çalışanlar için yöntemleri ve finansal kaynakları belirgin bir “medya iklim farkındalık hareketi” planı ihtiyacını göstermektedir (Demircan vd., 2016).

Güncel olarak (2019’un son çeyreği) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın koordinasyonunda, iklim değişikliği iletişim stratejisi çalışmaları kapsamında bir dizi odak kümesi arama toplantıları yapılmıştır.

Bu toplantılara toplumun çeşitli kesimlerinden katılan temsilcilerle (merkezi ve yerel kamu kuruluşları, büyükşehir, il ve ilçe belediyeleri, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları, özel sektör, araştırmacılar, akademisyenler, Türkiye’deki uluslararası kuruluşlar) iklim değişikliği ulusal iletişim stratejisinde yer alması gereken öncelikli sektörler, tematik alanlar ve yöntemler üzerinde tartışılmış ve özellikle iletişimde geleceğe yönelik güçlü yanlar, imkanlar ve fırsatlar üzerine değerlendirmeler yapılmıştır.

Son dönemlerde sayıları ve nitelikleri artmakta olan bu çalışmaların ve araştırmaların ulusal iklim iletişim stratejisine zemin oluşturması muhtemel ve güncel olan bazıları seçilerek aşağıdaki bölümlerde değerlendirilmiştir.

B.2.1.1.

Türkiye’de İklim Değişikliği Algısı ve Enerji Tercihleri Araştırması

İklim Haber ve KONDA Araştırma ve Danışmanlık tarafından hazırlanan ve Haziran 2018’de kamuoyu ile paylaşılan “Türkiye’de İklim Değişikliği Algısı ve Enerji Tercihleri Araştırması” kapsamında yapılan “Türkiye’de İklim Değişikliği Algısı ve Enerji Tercihi Anketi”ne göre iklim değişikliğinin yaşandığı konusunda toplumda büyük oranda uzlaşa (%86) bulunmaktadır.

ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) verilerine bağlı olarak hazırlanan örneklem kapsamında 30 il merkezi, 100 ilçe ve 147 mahalle ve köyünde 2595 kişiyle yüz yüze görüşmelerle yürütülen Araştırmaya göre her 10 kişiden sekizi “iklim değişikliği yaşıyor” demiştir. Araştırma kapsamında yöneltilen bir başka soruya ilişkin olarak, görüşülen kişilerin %25’i iklim değişikliği konusunda “çok

endişeliyim” ve bir diğer %50 ise “endişeliyim” yanıtını vermiştir. Bu sonuçlar da Türkiye’de iklim değişikliği konusunda her dört kişiden üçünün iklim konusunda endişeye sahip olduğunu ortaya koymuştur.

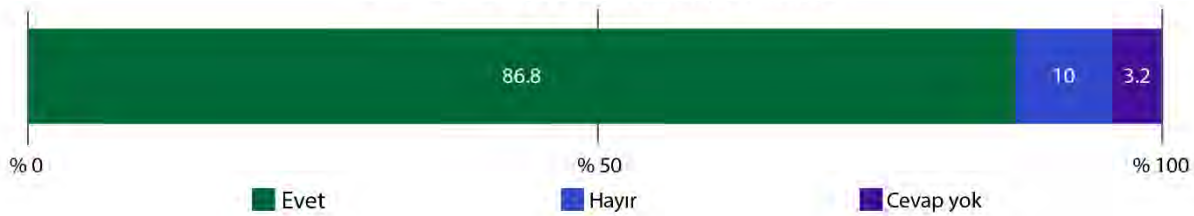
Aynı araştırmada, sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık ve benzeri gibi düzensiz hava olaylarının artış ya da azalışına ilişkin soruya ise benzer şekilde %76,3’lük bir kesim “arttı” diye yanıt vermiştir. Bu durum iklim değişikliğinin gerçekleştiğini vurgulayan ve bu yönde bir algının kamuoyunda ciddi bir oranda oluştuğunu göstermiştir.

Sizce son yıllarda Türkiye’de sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları arttı mı azaldı mı?

Araştırmada yer alan iklim değişikliğine karşı mücadele metotları bağlamında değerlendirilebilecek bir başka soruda ise, yenilenebilir enerji ve fosil yakıtlar arasındaki tercihte yanıtların güneş ve rüzgâr enerjilerinden yana olduğu görülmüştür. Cevaplarda güneş enerjisi %70,5 ile birinci sırada tercih edilirken, rüzgâr enerjisi %52,8 ile ikinci sırada yer almıştır. Bu sorulara yanıt verenlerin %83’ünün de kömür yerine çevreye daha az zarar veren enerji kaynaklarının tercih edilmesi gerektiğini vurgulaması da araştırma raporunun bulgularındandır.

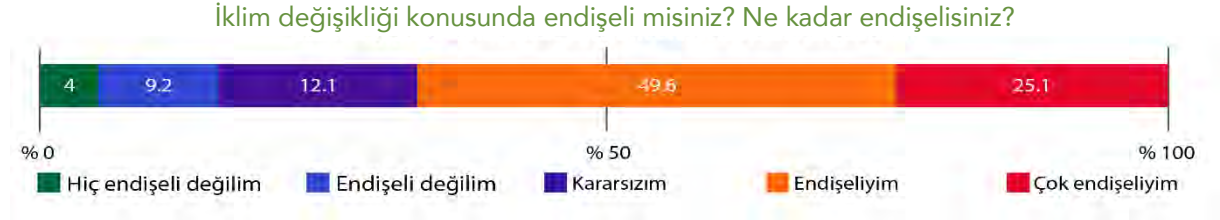
Küresel ısınmanın yaşandığını düşünüyor musunuz?

(İklim Haber - KONDA, 2018)

Araştırmada iklim değişikliği konusunda farkındalığı en yüksek grubun %94 ile üniversite mezunlarında olduğu ortaya çıkmıştır ancak hiçbir örgün eğitime sahip olmayan kesimler arasında bile bu oran %78’i bulmaktadır. Zaten araştırmanın dikkat çeken bulgularından biri de iklim değişikliği konusunda yaş, ekonomik sınıf, kır ve kent ayrımına bakılmaksızın büyük çoğunluğun Türkiye’de iklim değişikliğinin yaşandığına inanması ve bu yönde bir farkındalığa sahip olmasıdır. Yani **iklim değişikliğinin gerçekliğini kabul etme noktasında, Türkiye’de tüm politik gruplar, yaş kategorileri ve kültürel kimliklerin ötesinde genel bir uzlaşma vardır**. Bu durum iklim değişikliği ile mücadelede ulusal ölçekte kurgulanacak olan iletişim strateji planı için önemli çıkış noktalarından biri olarak kabul edilebilir.

Bir başka önemli nokta da “İklim değişikliği konusunda endişeli misiniz? Ne kadar endişelisiniz? Sorularına verilen yanıtlar da ortaya çıkmıştır. Soruyu “Çok endişeliyim” (%25,1) ve “Endişeliyim” (%49,6) şeklinde yanıtlayanların toplamı yaklaşık %75’i bulmaktadır ve buna göre **Türkiye’de her dört kişiden üçü iklim değişikliğinden endişe duymaktadır.**

(İklim Haber - KONDA, 2018)

Yine, Araştırmada dikkati çeken bir başka önemli bir nokta, iklim değişikliğini azaltma konusunda Türkiye’de yaklaşık her iki kişiden birinin hükümetin iklim değişikliği ile mücadelede harekete geçme ihtimalinin düşük olduğunu ifade etmesidir. Geçmiş dönemlerde yapılan farkındalık araştırmalarında da benzer sonuçlar alınmıştır (İklim Değişikliği Farkındalık Düzeyi Araştırması, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2012). **Bu durum, T.C. hükümetlerinin bu alanda uzun süredir yaptığı çalışmalarından ve temel sorumluluklarından kamuoyunun haberdar olmadığını göstermekte olup, iletişim faaliyetlerinde kamusal iradenin iklim değişikliği ile ilgili çalışmalarını öne çıkaracak araç ve yöntemlerin kullanılması gerektiğini düşündürmektedir.** Nitekim Stratejik Planda bu ihtiyaca odaklanılarak hükümet organlarının iklim iletişimdeki rollerine dair kapsamlı bir bölüm hazırlanmıştır.

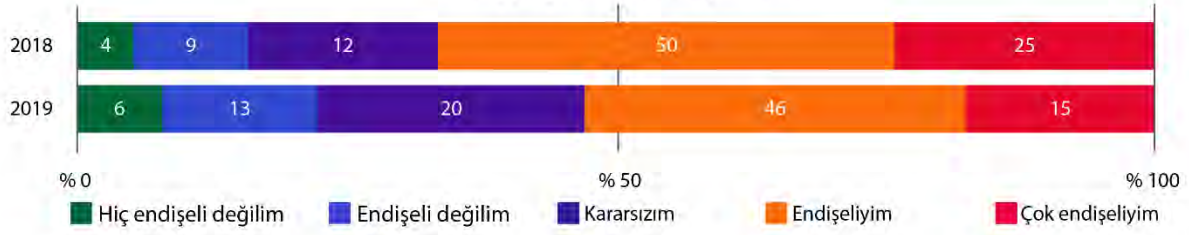
B.2.1.2.

Türkiye’de İklim Değişikliği Algısı

İklim Haber ve KONDA tarafından 2018 yılında yapılan çalışma (A.4.1.1 Bölümünde ayrıntılı açıklanmıştır) 2019 yılında ek bazı araştırma verileriyle yenilenmiştir. ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) verilerine bağlı olarak hazırlanan örneklem kapsamında, Türkiye’nin 29 iline bağlı 100 ilçenin 151 mahalle ve köyünde 2745 kişiyle hanelerinde yüz yüze görüşülerek gerçekleştirilen “Türkiye’de İklim Değişikliği Algısı 2019” başlıklı bu güncel araştırmanın da bir önceki çalışmayla benzer sonuçlara sahip olduğu görülmüştür.

Buna göre, Türkiye’de önemli bir kesimin iklim değişikliği konusunda ‘çok endişeli ve endişeli’ (ağırlıklı %46 endişeli) olduğu bir kere daha teyit edilmiş durumdadır. 2019 Araştırması, Türkiye’de her 10 kişiden en az 6’sı iklim değişikliği konusunda endişeli olduğunu göstermiştir. 2019 Araştırması ayrıca **Türkiye’de toplumun yarısının iklim değişikliğinin etkilerini hali hazırda gördüğünü vurguladığını ortaya koymuş olup, bu sonuç iletişim stratejisinde dikkate alınması gereken önemli bir olgu olarak karşımızdadır.**

İklim değişikliği konusunda endişeli misiniz?

(İklim Haber- KONDA, 2019)

Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye’de her 10 kişiden yedisi, “son yıllarda görünen sel, fırtına, aşırı sıcaklık ve kuraklık gibi düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin etkisi olduğunu” düşünmektedir. Bu durum da iklim değişikliği konusunda farkındalığın dikkat çeken bir noktada olduğunu ve **gündelik hayatla, iklim değişikliği nedeniyle oluşan afetlerin arasındaki bağlantılarının kurulmaya başlandığını ortaya koymaktadır.**

Türkiye’de son yıllarda görünen sel, fırtına, aşırı sıcaklık ve kuraklık gibi düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolü olduğunu düşünüyor musunuz?

(İklim Haber - KONDA, 2019)

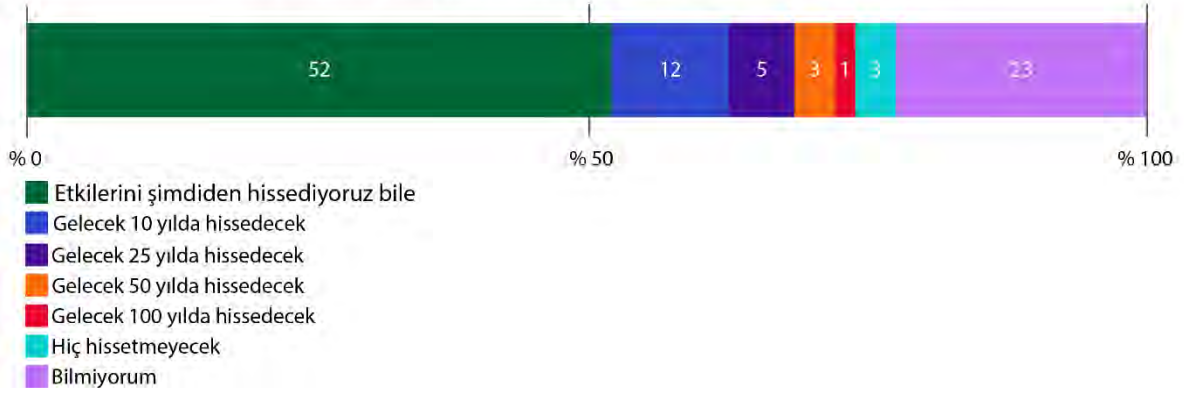
Son yıllarda Türkiye’de sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları arttı mı, azaldı mı?

(İklim Haber- KONDA, 2019)

Türkiye’de İklim Değişikliği Algısı 2019 araştırmasında dikkati çeken bir başka sonuç ise, “Türkiye iklim değişikliğinin etkilerini ne zaman hissedecek? Veya hissedecek mi?” sorusuna ilişkin yanıtlarda ortaya çıkmıştır. Türkiye’de her iki kişiden biri, “iklim değişikliğinin etkilerini şimdiden hissediyoruz” derken, bu soruya “gelecek 10 yılda hissedeceğiz” diyenlerin oranı %12’dir. Toplumun sadece %3’ü etkilerin hiç hissedilmeyeceğini düşünürken, %23’ü ise “bilmiyorum” yanıtı vermektedir. **Bu sonuçlar yukarıdaki değerlendirmelerde de vurgulandığı gibi Türkiye’de kamuoyunun farkındalık düzeyinin yüksek olduğunu destekleyen biçimdedir.**

Türkiye iklim değişikliğinin etkilerini ne zaman hissedecek? Veya hissedecek mi?

(İklim Haber - KONDA, 2019)

İklim Haber ve KONDA tarafından 2018 ve 2019 yıllarında ardı ardına yapılan 'Türkiye'de İklim Değişikliği Algısı ve Enerji Tercihleri Araştırması' ile 'Türkiye'de İklim Değişikliği Algısı' araştırmalarının sonuçları, Türkiye kamuoyunun iklim değişikliği konusunda farkındalığının ve endişesinin oldukça yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bazı ülkelerdeki iklim değişikliği farkındalık araştırmalarıyla genel bir karşılaştırma yapıldığında, elde edilen rakamların birçok Batılı ülkeden daha yüksek düzeyde olduğu gözlenmiştir. Her iki araştırmanın bulgularından hareketle Türkiye'de iklim değişikliğine karşı duyarlılık konusunda toplumun genel durumu aşağıdaki tespitlere özetlenebilir:

- İklim değişikliğinin nedeni (başta fosil yakıtların sebep olduğu sera gazları emisyonları olmak üzere) ve etkilerine uyum konularında önemli ölçüde "farkında olan", ancak hala farkındalığı artırılması gereken kitlelerin bulunduğu bir toplum.
- İklim değişikliği konusunda ağırlıklı olarak "endişeli" ve belli oranda da "oldukça endişeli" bir toplum.
- İklim değişikliğinin nedeni ve etkilerine uyum konularında düşünceleri, hatta bazı uyum uygulamalarını bizzat yapan, ancak bu alanda önemli ölçüde "bilgilendirilmesi" gereken bir toplum.
- Ne olup bittiğini anlamayan, dolayısıyla "endişeli olmayan", bu nedenle "bilgilendirilme"ye ihtiyaç duyan bir kitleyi de barındıran bir toplum.

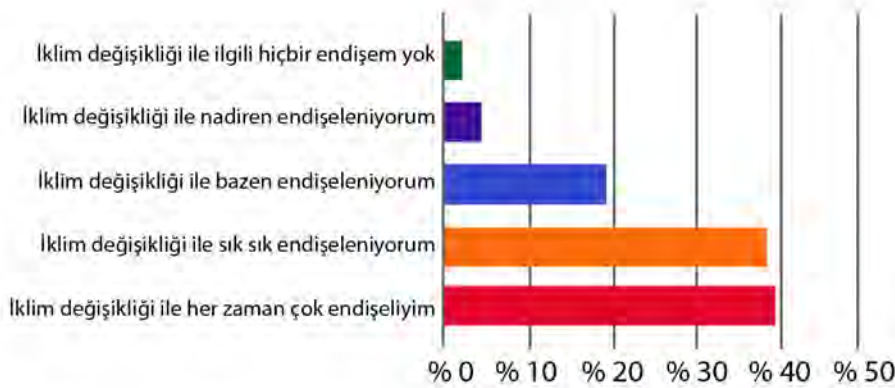
B.2.1.3.

İklimİN Algı Araştırması

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın koordinasyonunda yürütülen AB fonları destekli İklimİN Programı kapsamında 2018 yılında yapılan İklimİN Algı Araştırması farklı zaman aralıklarında iki aşama halinde çalışılmıştır. Bu araştırmanın birinci aşamasında 176, ikinci aşamada ise 791 katılım ile toplamda 967ayı gözlemden oluşan bir veri tabanı elde edilmiştir. İklimİN Algı Araştırmasında hedef kitleler 3 grup olarak ele alınmıştır. Birinci Hedef Kitle Grubu: Bakanlıklarda ve kamu kuruluşlarında, il ve ilçe belediyelerinde, yerel yönetimlerde konu hakkında yetkili çalışanlar; İkinci Hedef Kitle Grubu: İklim değişikliği ve çevre alanlarında hizmet veren STK'larda, araştırma kurumlarında, üniversitelerde ve

medyada çalışanlar ve Üçüncü Hedef Kitle Grubu: İklim değişikliği alanındaki kilit sektörler ve toplum olarak sınıflandırılmıştır. Tüm hedef kitle grupları temelinde Türkiye bağlamına ait orta ve uzun vadeli olarak iklim değişikliği kavramına dair farkındalık ve algı seviyeleri hakkında veri toplanmıştır. Bu bağlamda, projenin kamuyla beraber hedef kitesini oluşturan ve iklim değişikliği alanında faaliyet gösteren büyükşehir, il ve ilçe belediyeleri çalışanlarının, sivil toplum örgütlerinin, üniversitelerin ve araştırma hizmeti veren kuruluşların konu ile ilgili farkındalık ve algı seviyelerini ölçülmüştür. Araştırmada profil tespiti hedef grupların mesleki durumları, eğitimleri, yaşları, cinsiyetleri, gelirleri olarak ele alınmış ve veri dağılımı buna göre yapılmıştır.

Araştırma Raporunun sonuçlarına göre katılanların %40'a yakın bir kesimi "iklim değişikliği konusunda her zaman çok endişeli" olduğunu belirtirken; "iklim değişikliği ile ilgili sık sık endişelendiğini" ifade edenlerin oranı neredeyse %40'lık orana yaklaşmaktadır. Böylece iklim değişikliği ile ilgili "sık sık/her zaman" "endişelenen/çok endişelenenlerin" oranı toplamda %80'i bulmaktadır (s.18). Bu sonuçlar İklim Haber ve KONDA araştırmaları ile oldukça benzer niteliktedir.

(İklimiN, 2018)

Söz konusu araştırmada farkındalık açısından dikkat çeken bir başka sonuç ise iklim değişikliğinin etkisi konusundaki değerlendirmelerdir. Araştırmaya göre, iklim değişikliğinin kişisel olarak doğrudan bireyleri, ekolojik sistemleri ve gelecek nesilleri etkileyeceği konusunda önemli bir farkındalık söz konusudur. Özellikle gelecek nesillerin, "iklim değişikliğinden en çok etkilenen grup" olarak tarif edilmesi dikkat çekicidir. Diğer yandan, bireylerin hem kendilerinin ve hem ekolojik sistemlerin etkilendiğini düşünmesi, iklim değişikliği konusunda etkilerin hem "bugün-şu anda" yaşandığı, hem de "geleceğe" etki edeceği konusunda önemli bir farkındalığın bulunduğunu ortaya koymaktadır.

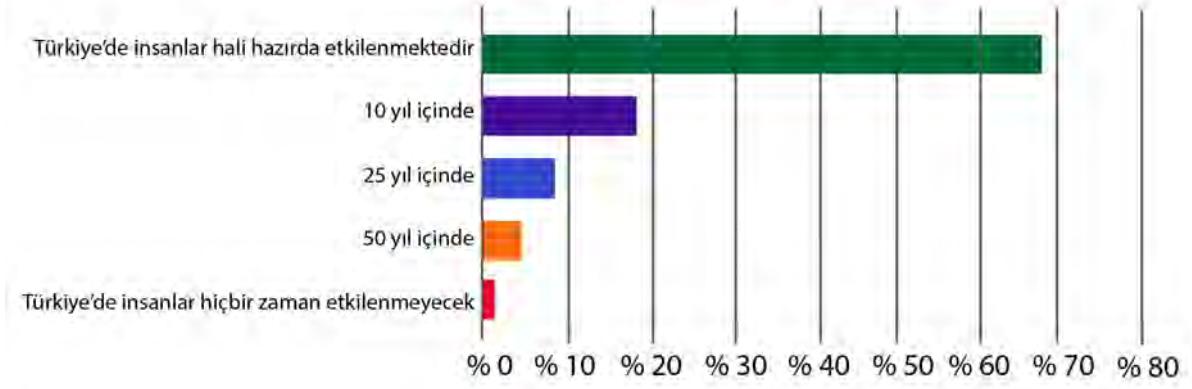
İklim Değişikliğinin Yol Açaacağı Değişiklikler Hakkındaki Farkındalık

(İklimiN, 2018)

İklimİN Algı Araştırma Raporu'nun sonuçları, iklim değişikliğinin etkilerinin şu anda hissedilip hissedilmediği konusunda da İklim Haber-KONDA 2018 ve 2019 araştırmalarının sonuçlarıyla son derece tutarlı, Araştırma sonuçlarına göre, insanların %70'e yakını iklim değişikliğinin etkilerini halihazırda hissettiğini ifade ediyor. Yaklaşık %20'lik bir kesim de 10 yıl içinde iklim değişikliğinin etkilerinin hissedileceğine ilişkin bir görüşe sahip.

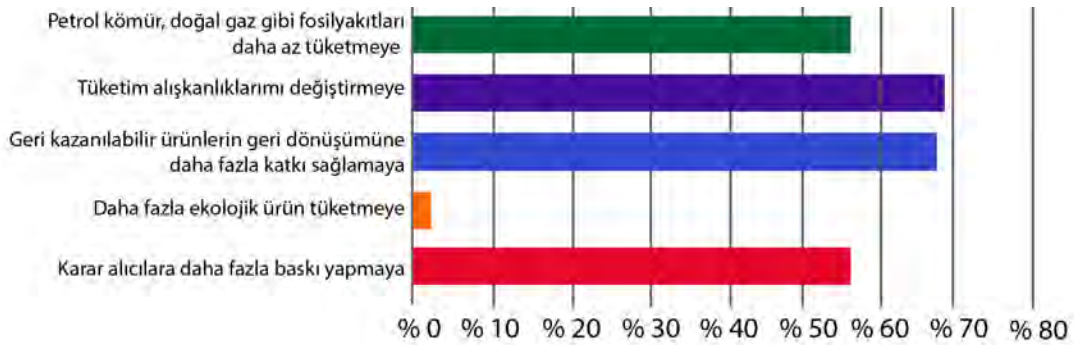
İklim Değişikliği Türkiye'de Yaşayanları Ne Zaman Etkileyecek?

(İklimİN, 2018)

Türkiye'nin iklim değişikliğinden ne zaman etkileneceği konusunda 10 yıl ve üstü süreler konusunda yanıtlar verenler ile asla etkilenmeyeceğini söyleyenlerin oluşturduğu oranın da %30'lar civarında olduğunu görebiliriz. Bu durum da iklim değişikliğinin nedenleri ve etkilerine uyum konularında hala farkındalık, görünürlük ve bilgilendirme çalışmaları yapılması gereken kesimler olduğunu gösteriyor. Algı Araştırması'nda diğer çalışmalarda sınırlı oranda gördüğümüz dikkat çeken bulgulardan birisi de iklim değişikliğinin etkilerine uyum konusundaki farkındalık durumudur. Araştırmaya göre iklim değişikliğinin önlenmesi adına yaklaşık olarak her 3 kişiden 2'si "tüketim alışkanlıklarının değiştirmeye" hazır olduğunu ifade ederken, çok yakın oranlarda da "geri kazanılabilir ürünlerin geri dönüşümüne daha fazla katkı sağlamaya" hazır olduklarını ifade etmişlerdir. İfade edilen iki temel noktanın beraberinde toplumun %60'a yakın oranındaki kesimi "petrol, kömür, doğal gaz gibi fosil yakıtları daha az tüketmeye" ve "karar alıcılara daha fazla baskı yapmaya" da hazır olduklarını ifade etmişlerdir. Bu noktalar açısından da dikkat çekici bir farkındalık durumu gözlemlendiği söylenebilir. Bu sonuçlar, elbette bir anket sorusuna verilen yanıtlar olarak kabul edilmeli. Gerçek hayatta gerçek davranış değişiklikleri için, çok daha kapsamlı iletişim çalışmaları ve davranış değişikliğini mümkün kılacak maddi-fiziksel-pratik yollar sunulması gerekiyor.

İklim Değişikliğinin Önlenmesi Adına Yapılmaya Hazır Olunanlar

(İklimİN, 2018)

Türkiye’de iklim değişikliğinin tarım sektörüne etkileri bağlamında çiftçiler üzerinde yapılan farkındalıkla ilgili araştırmaların (Aşağıda “B2.2.” bölümünde ayrıntılı incelenmiştir) sonuçlarının benzer bir biçimde bu Araştırmada da ortaya çıktığı görülmektedir. İklimİN Algı Araştırması’nda iklim değişikliğinin “tarımsal üretimde sorunlar yaşanıyor” (birinci sırada belirtilmiştir) ve “daha kurak kış ayları yaşanıyor” ifadelerinin yansımaları son derece önemlidir. Bu anlamda, iki araştırma arasında farkındalık açısından da ciddi bir örtüşme söz konusudur.

(İklimİN, 2018)

İklimİN Algı Araştırması sonuçlarına göre dikkat çeken bir başka konu ise, toplumun iklim değişikliği konusunda değişiklik üretebilecek ana mekanizmanın ulusal yönetim olduğuna inancını vurgulamasıdır. Burada yerel yönetimlerin iklim değişikliği konusundaki katkısına olan inancın da dördüncü sırada geldiğine önemle vurgulamakta yarar vardır.

Söz konusu araştırmada iklim değişikliğine ilişkin olarak farklı yaş gruplarının algı düzeyleri arasında dikkat çeken büyük farklar görülmesi de en yüksek farkındalık oranına sahip grubun 30-44 yaş grubu olduğu görülmekte ve onu 45-60 yaş grubu takip etmektedir. Dikkat çeken ise, en düşük algı seviyesinin 18-29 yaş grubuna ait çıkmış olmasıdır.

B.2.1.4.

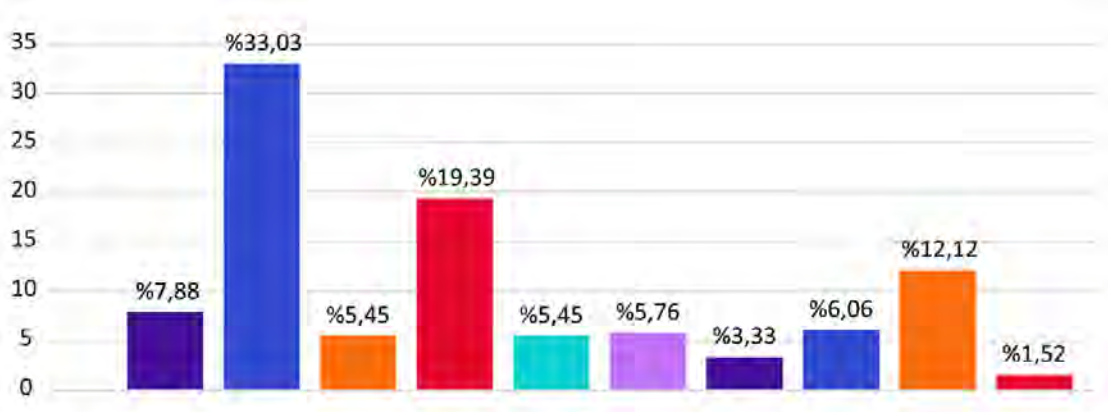
İklimİN Eğitim İhtiyaç Anketi

İklimİN Projesi kapsamında 1 Kasım 2017-15 Ocak 2018 tarihleri arasında projenin internet sitesi üzerinden kamuoyuna kapsamlı bir çevrimiçi anket sunulmuştur. Bu çalışmanın sonuçlarının da iklim değişikliği iletişim stratejisinin şekillenmesine destek olacağı öngörülmüştür. Ortalama üç aylık bir dilimde yapılan söz konusu anket, Türkiye’de iklim değişikliği ile mücadelede mevcut durum ile olması gereken/beklenen durum arasındaki farkları ve hangi alanlarda kapasite geliştirme eğitimlerine ihtiyaç olduğunu belirlemeye yönelik (‘genel yorumlar’ dahil) 74 soruyu içermiştir. Anketi 330 kişi yanıtlamıştır.

Bu rakam dağıtım sayısı açısından eşik değerleri aşan bir geri dönüş olup, sonuçların sağlıklı değerlendirilmesi için tatmin edicidir. Anket sonuçları Türkiye’de iklim değişikliği ile mücadeleye dair öncelikli eğitim ihtiyaçlarını, performans boşluklarını ve sebeplerini belirlemeye yardımcı olmuş,

böylece farklı sektörel ve tematik alanlarda teknik kapasite inşa etmek/geliştirmek amacıyla seçilecek çeşitli hedef gruplar için uygun eğitimlerin programlanmasına yol açmıştır.

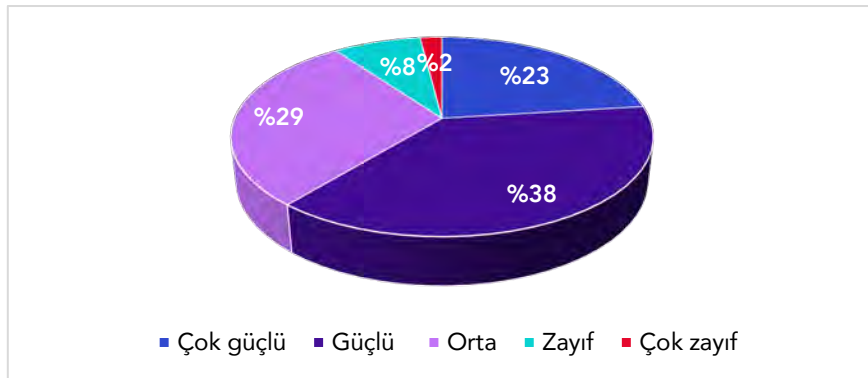
Aşağıdaki listedeki paydaş kategorisine dağıtılmış olan anketi, bu kategorilere göre cevaplama oranları aşağıdaki grafikte görülebilir:

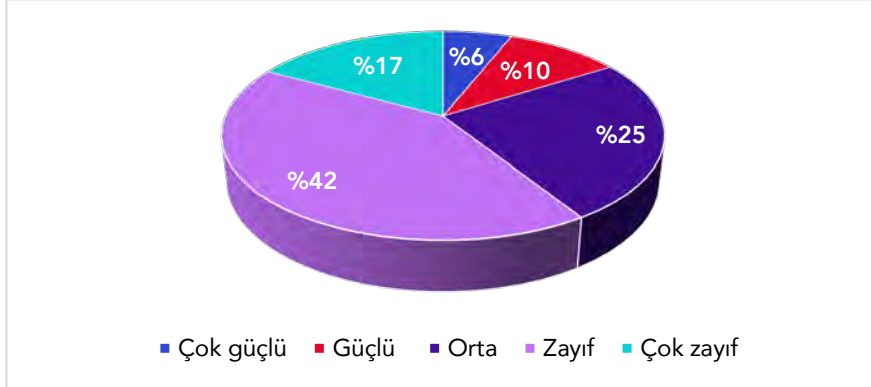
Merkezi Kamu Yöneticisi	(%7,88)
Merkezi Kamu Yönetimi Memuru/Uzmanı	(%33,03)
Yerel Kamu Yöneticisi	(%5,45)
Yerel Kamu Yönetimi Memuru/Uzmanı	(%19,39)
Üniversite Öğretim Üyesi	(%5,45)
Üniversite Öğrencisi	(%5,76)
Araştırma Kurumu, Enstitü Yöneticisi/Uzmanı	(%3,33)
Özel Sektör Temsilcisi	(%6,06)
Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticisi/Üyesi	(%12,12)
Meslek Odaları, Birlikleri Yöneticisi/Üyesi	(%1,52).

Anketi cevaplayanların anket soru/değerlendirme ifadelerine katılıp/katılmama dereceleri; çok güçlü, güçlü, orta, zayıf ve çok zayıf olmak üzere 5 kategoride ölçeklendirilmiştir. Bir başka deyişle anketi cevaplayanlar, sorulardaki fikri ne ölçüde doğru bulduklarını bu kademelerle belirtmişlerdir. Anket çalışmasından iletişim stratejisine konu olabilecek medya ve iletişim araçlarının etkinliğine dair sonuçlar takip eden iki görselde verilmiştir:

Grafik 1: Türkiye’de medya gündeminde yer alan iklim değişikliği ile ilgili haberlerin çoğu dış kaynaklıdır. Bu durum bu konunun yerel düzeyde algılanmasını zorlaştırmaktadır.

Grafik 2: İklim değişikliği ile mücadelede farklı hedef gruplara uygun iletişim araçları ve mekanizmalar kullanılarak yeterli bilgilendirme sağlanmaktadır.

Araştırma sonuçları, katılımcıların Türkiye'de 2017 yılı itibarıyla medyada yer alan iklim değişikliği haberlerinin daha çok dış kaynaklı olduğunu düşündüklerini göstermektedir. İlgili anket sorusu 332 kişi tarafından cevaplanmış, bu kişilerin 204'ü (Çok Güçlü+Güçlü) bu yönde fikir beyan etmiştir. Konunun ulusal ve yerel düzeyde kamuoyunda basın yayın organları aracılığı ile yaygınlaşması ile ilgili olarak katılımcılar; medyanın bu konuda bilinçlenmesine, sosyal sorumluluk olarak haber bültenlerinde ve güncel TV dizilerinde iklim değişikliğine mutlaka değinilmesine ve sosyal medyanın konunun çeşitli boyutlarını işlemesinin önemine dair yorumlar paylaşmışlardır.

İklim değişikliği konusunun toplumun çeşitli katmanlarının bilinçlendirilmesine dair iletişim politikalarının, uygulamalarının ve yöntemlerinin/araçlarının yeterliliği ile ilgili soruyu ise 333 kişi yanıtlamıştır. Bu kişilerin yarısından fazlası, nümerik olarak 196'sı (Çok Zayıf+Zayıf) bilgilendirmenin zayıf olduğunda hemfikirdir.

Anket sonuçları, Türkiye'deki iklim değişikliği ile mücadelede farkındalık (bilinçlendirme) oluşmasına zemin hazırlayacak iletişim çalışmalarının halihazırda yetersiz olduğunu düşündürmekte ve bu alanda yapılacak çalışmaların önemini göstermektedir.

B.2.2.

Türkiye'de İklim Değişikliği Algısına Sektörel Bakış

İklim değişikliği ile ilgili kamuoyu araştırmalarında hedef kitle bazen genel kamuoyu profilleri üzerinden ve bazen de iklim değişikliğinin sektörel etkileri dikkate alınarak o sektöre ait hedef kitle seçilmiştir. Türkiye'de sektörel açıdan iklim değişikliği algı ve farkındalık araştırmalarına bakıldığında mevcut durumda en çok tarım sektörüne dair çalışmaların yapıldığı bilinmekte ve hedef kitle olarak çiftçi kesiminin ele alındığı görülmektedir.

Ülkemizde iklim değişikliğinin tarım sektörüne etkilerinin önemli olduğu ve bu sektörde geleceğe yönelik uyum sağlama politika ve uygulamaları açısından çiftçilerin farkındalık, bilgi ve bilinç düzeylerinin artırılmasının vazgeçilmezliği dikkate alındığında bu konudaki kamuoyu araştırmalarının yakın dönemlerde çeşitlendirilerek, yöreselleştirilerek ve sosyal alt katmanlara inilerek (kadın çiftçiler,

kadın balıkçılar, genç çiftçiler, gıda sektörü, hayvancılıkla uğraşanlar vb.) genişletilmesi gerekecektir. Bir başka önemli husus, çiftçi kesiminin kadim bilgileriyle ve deneyimleriyle kendinden oluşmuş bilincinin iklim değişikliğinin tarım sektörüne etkilerine uyum sağlamada ne kadar önemli bir değer olduğunun dikkate alınmasıdır. Bu değerlerin bilimsel araştırmalar ve teknik/teknolojik vb. desteklerle tarımda iklim dirençli uygulamalara kazandırılması gerekmektedir. Bu durum iklim değişikliği için son derece önemli bir sektör ve toplumsal kesim olan tarım ve çiftçilerle geliştirilecek iletişim dili ve metodları üzerinde çok daha fazla durulmasına işaret etmektedir.

Örnek Araştırma: "Çiftçiler İklim Değişikliğine Nasıl Uyum Sağlıyor?" Sabancı Üniversitesi, IPM Araştırması, 2018

Sabancı Üniversitesi, İstanbul Politikalar Merkezi (IPM) tarafından 2018 yılında Ankara, Kırklareli ve Adana'da 700 çiftçi ile yürütülen iklim değişikliği ve tarım sektörü bağıntılı araştırma (Araştırmacılar: Barış Karapınar, Gökhan Özertan, Mehmet Yiğit Gürdal) azaltım ve uyum konularındaki algı, farkındalık ve bilgiye yönelik çalışmaların kronolojisi açısından önemli sonuçlar ortaya koymuştur.

Araştırmada "Çiftçiler İklim Değişikliğine Nasıl Uyum Sağlıyor?" başlıklı anketin sonuçlarına göre, çiftçilerin %96'sı iklim değişikliğinin bilincindedir. Çiftçilerin %74,21'i kuraklığın sıklaştığını, %44,56'sı ise yağış miktarında değişiklik olduğunu, %28,22'si ise yağmur zamanlarında değişiklik olduğunu ve %24,5'i ise sıcaklıkların arttığını ifade etmektedir (sivilalan.com, 2018). Dikkat çeken bir başka yanıt ise "yaşanan doğa olayları sonrasında herhangi bir yardım ya da maddi destek aldınız mı?" sorusuna çiftçilerin %89'unun 'hayır' yanıtını vermesidir. Burada maddi destekten çok dikkati çeken bilgilendirme anlamında da bir desteğin gelmemiş olmasıdır. Özellikle, farkındalık ve bilgilendirme açısından değerlendirildiğinde "yaşadığınız olumsuz iklim etkilerini azaltmaya yönelik herhangi bir eğitim aldınız mı ya da bilgilendirme toplantısına katıldınız mı?" sorusuna sadece %8'lik bir 'evet' yanıtının gelmesi bu anlamda büyük bir boşluk olduğunu da göstermektedir.

Çiftçilerin iklim değişikliğinin etkilerine uyum konusunda verdikleri yanıtlara bakıldığında, "çiftçilerin %87'sinin iklim değişikliğinin etkilerine uyum yönünde önemli adımlar attığı" görülmüştür. Araştırma sonuçlarında; iklime uyum sağlamak için tohum ve gübre bileşimi ve türünde değişiklik yapan çiftçilerin oranı %70,74 iken, ekim ve hasat zamanı değişimi gibi zamanlamaya yönelik uyum sağlama uygulamalarının oranı %63,75, doğrudan ekim, damla sulama gibi toprak ve su koruma tekniklerine yönelik uygulamalar %47,14 ve ürün çeşitlendirmesi ve gelir çeşitlendirmesi gibi risk yönetimine dayalı önlemler ise %42,98 olarak şekillenmiştir. Bu bilgilerden hareketle, iklim değişikliğinin tarım sektörü üzerindeki etkilerine karşı çiftçilerin hem farkında ve hem de bilgili olarak uyum sağlaması, eş yönlü gelişmelerin sağlanacağına olumlu işareti olarak söylenebilir.

Araştırmada, iklim değişikliği konusunda çiftçilerin genel olarak bu konuları kimlerle görüştüğü sorusuna verdikleri cevaplarda ise, "%40,54'lük oranla, gübre ve ilaç firmaları gibi özel şirketlerin temsilcileri olduğu" ortaya çıkmaktadır. Merkezi kamu yönetiminin taşra temsilcileri olan İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri yetkilileriyle görüşme oranı %24,64 iken, akademisyenlerle görüşme oranı sadece %3,87 olmuştur. Bu araştırma, çiftçilerin iklim değişikliği konusundaki farkındalığı en yüksek toplum kesimlerinden biri olduğu yönünde tüm dünyada geçerli olan bilgi ve saptamayı doğrulamaktadır. Bu sonuçlar çiftçilerin iklime bağımlı bir sektörde üretim yapmaları ve ekonomik kaderleri dikkate alındığında çok da şaşırtıcı olmayabilir.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ULUSAL İLETİŞİM STRATEJİSİ

C.1.

Genel Yaklaşım

İklim Değişikliği hem nedenleri hem de sonuçları açısından, insanlık tarihinin gördüğü en karmaşık sorundur. İnsanlığın, gezegenin atmosfer konsantrasyonunda önemli bir değişime neden olan fosil yakıtlara bağımlılığı neredeyse evrenseldir ve fosil yakıtların yakılmasından kaynaklanan sera gazları nedeniyle oluşan küresel ısınma ve iklim değişikliği sorununun ortaya çıkmasında Sanayi Devriminden bu yana onlarca kuşak pay sahibidir. Ekonomiden tüketim kalıplarına, toplumsal yapıdan kültürel özelliklere kadar çok farklı düzey ve boyutta nedenleri olan bu küresel sorunun kurbanları ırk, din, dil, bölge ayırmaksızın tüm insanlardır. Sorunun bir başka önemli boyutu eşitsizlikleri yeniden ve daha katmerli bir şekilde su yüzüne çıkararak, kuşaklararası adaletsizlikleri yaratmasıdır ki, bu durum aynı zamanda ayrıca henüz doğmamış kuşakların mağduriyetine de neden olacaktır.

İklim değişikliği ile mücadelenin ekonomik, ekolojik, sosyal ve kültürel bağlamda çok farklı boyutlar içermesi; uluslararası düzeyde devletlerin iklim müzakerelerinden küresel finansman politikalarına, insanların küçük ölçekli tarımsal üretimlerinden kültürel davranış biçimlerine ve ekonomide birçok sektörden (örn. enerji, turizm, tarım, sağlık) küresel sağlık problemlerine kadar uzanan bu devasa sorunun uygarlık meselesi olarak ele alınmasını gerektirmektedir. Çözümler de bu yaklaşımla üretilmelidir. Bu yaklaşım kuşkusuz karşılıklı diyalog, anlaşma ve iş birliği ortamlarından geçmektedir. Bugüne kadar elde edilen küresel, bölgesel ve ulusal başarılarda, iş birliklerinin ve ortak çabaların önemli rolü olduğu bilinmekte olup, başarısızlıkların ve sorunların nedenlerinin arkasında ise tek yönlü kararların ve zayıf iş birliklerinin yattığı görülmüştür.

İklim değişikliği iletişim çalışmalarının da temel özelliği, paydaş diyaloglarına, şeffaflığa ve iş birliğine dayalı katılımcı bir anlayışa sahip olmaktır. İklim değişikliği gibi çok disiplinli ve çok katmanlı (toplumun kesimleri anlamında) böyle geniş bir alanda önemli olan kolektif düşünme dinamikleridir ki, kurumlar ve yurttaşlardan oluşan tüm hedef gruplar için yapılacak iletişim faaliyetlerinde yatay ve katılımcı iletişim yöntemlerinden faydalanılması bu açıdan önemlidir.

İklim değişikliği ile mücadele eden uluslararası kuruluşlar da bu yaklaşımı benimsemektedir. Birleşmiş Milletler ve ilgili bağlı kuruluşları (FAO, UNEP, UNDP, WHO ve diğerleri) ve IPCC, iklim iletişimde çoklu diyaloga dayalı kararlar almakta ve devletlere bu yönde tutum belirlemek üzere tavsiyelerde bulunmaktadır. Gerçekleşmesi 2015-2030 yılları arasına takvimlenen Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) arasında iklim iletişimi politikalarını doğrudan ilgilendiren iki amaç bulunmaktadır. Bunlardan biri 13. Amaç olan "İklim Eylemi" olup, burada temel yaklaşım her devletin, kurumun, yerel yönetimin, şirketin veya yurttaşın kendi yetenek, beceri ve emeği doğrultusunda iklim değişikliği mücadelesini vermesini öngörmektedir.

Bu amacın hedefinden biri iklim değişikliğinin önlenmesi ve etkilerinin azaltılması ile iklim değişikliğine uyum ve erken uyarı konularında “**eğitim, farkındalık, bireysel ve kurumsal kapasite geliştirmek**” olarak belirlenmiştir.

İkincisi, 17. Amaç olan ve tüm amaçları kapsayan “Amaçlar için Ortaklıklar”dır. 17. SKA’nın iletişim mesajı, “ortak sorunumuzu, ortaklıklarla çözmek; bugünü ve geleceği birlikte kurtarmak”tır. **Genelde sürdürülebilirlik iletişimi ve özelde iklim iletişimi aslında yoğunlaştırılmış bir paydaş diyalogudur.** Bu düşüncenin toplumların tüm kesimlerine aşılması lazımdır ve başarısı için, aktaran ve aktarılan ilişkisini keskinleştirmeyen, öğrenen ve öğreten akıllı stratejiler gerektirir. Ulusal İklim İletişim Stratejisi’nin ruhu da bu katılımcı yaklaşımı yansıtmaktadır.

C.2.

İletişim Stratejisinin Amacı

İletişim Stratejisinin temel amacı; ülke çapında iklim değişikliği hakkında toplum farkındalığını, hedef kitlelerinin algı durumu doğrultusunda herkesin anlayabileceği bir dil kullanarak bu yönde bilinç yükseltmek ve geniş bir çevreye (nihai yararlanıcılara) iklim değişikliği ile mücadelenin günlük hayatın bir parçası olduğu mesajını iletmektir.

İklim değişikliğiyle mücadele, tek bir ülkenin, devletin, kurumun veya sektörün tek başına asla baş edemeyeceği büyüklük ve yaygınlıkta bir sorundur. Dolayısıyla bu mücadele, toplumun tüm kesimleriyle çok katmanlı bir iş birliğini gerektirmektedir. İletişime olan ihtiyaç tam da burada ortaya çıkmaktadır. İklim biliminin tüm unsurlarının (politika, ekonomi, tarım, sağlık, doğa koruma, adalet, eşitlik gibi) kamuoyunda basit bir dille aktarılması gerekliliği, böylesine geniş bir alanda hem yurttaşlara hem de devletin kamu yönetimini ifa eden kurumlara yönelik genel bir çerçeve çizme ihtiyacını doğurmaktadır. İletişim stratejine olan gereksinim tam bu noktada ortaya çıkmaktadır.

C.3.

İletişim Stratejisinin Kapsamı

İklim değişikliği ile mücadele alanı ekonomik, sosyal ve ekolojik açıdan birçok konuyu ilgilendirmektedir. Bu konular bazen son derece bilimsel ve teknik, bazen de doğrudan yurttaşın gündelik hayatında yer olan konular olmaktadır. Bu durum iletişim süreçlerinde bir yandan bazı zorlukları gündeme getirirken öte yandan konuların çeşitliliği nedeniyle çalışma alanını renklendirmektedir. Ancak, stratejinin amacı doğrultusunda bir plan dahilinde yürünmesi ve hedef kitlelere doğrudan cevap verecek konuların öne çıkarılması somut sonuçların eldesi için faydalı olacaktır.

Bu çerçevede ulusal ölçekte tasarlanacak iklim değişikliği iletişim stratejisinin; ülkenin önceliklerini ve reel politika süreçlerini dışlamadan çeşitli sektörler ve tematik alanlarda (tarım, enerji, ulaştırma, gıda, su, sağlık, kentleşme, afet, kuşaklararası ve sınıfsal adalet, toplumsal cinsiyet eşitliği vb.) tamamlayıcı,

motivasyonu güçlendirici ve ortak çabalara ve diyalog ortamlarına cevap verecek nitelikte yöntemler içermesi beklenir. Burada altı çizilmesi gereken husus, **aktarımın karşılıklı olması** gerekliliğidir; iletişimin etkili olabilmesini sağlayacak en temel özelliklerden biri de budur.

C.4.

İletişim Stratejisinin Yöntemi

“İklim Değişikliği Ulusal İletişim Stratejisi ve Eylem Planı” hazırlanırken ulusal olduğu kadar yerel/yöresel bir yaklaşımın da ele alınması benimsenmiş ve bu çerçevede uygulamada yöntem olarak iki ana hat üzerinden yürünmesi öngörülmüştür. **Birinci hat, ulusal çapta**, yurttaşların iklim değişikliği konusuna yönelik ilgilerini artırmak, konu hakkında oluşmuş yanlış bilgi ve önyargıları düzeltmek, örneğin konu hakkındaki korku atmosferini pozitif mesajlarla değiştirmek üzerine kuruludur. **İkinci hat** ise, çok genel olduğu için çoğu zaman anlaşılamayan, hissedilemeyen ve bireysel hayatlarla bağdaştırılamayan iklim değişikliği mücadelesini **yerelleştirmeyi** hedeflemektedir.

C.4.1.

Yurt Sathında İletişim - İklim Değişikliğine Karşı Türkiye Seferberliği!

Bu ulusal hat, insanların yaşadıkları coğrafya ve ülke sevgileri ile iklim değişikliği arasında bir bağ kurmalarını, iklim krizinin risklerini fark etmelerini ve daha kolay harekete geçmelerini sağlayacaktır. Burada iklim değişikliğine karşı mücadele; bir yandan emisyonların azaltılması gibi ulusal düzeydeki yönetsel sorumlulukların yanı sıra, iklimin yaşanan etkilerine yönelik topyekûn uyum çabalarını da ulusal iletişim çalışmalarının bir parçası olarak görülmelidir.

“**İklim Değişikliğine Karşı Türkiye Seferberliği!**”, iletişim stratejisinin üst başlığı olarak, genel ve ulusal iletişim araçlarında (kampanyalarda, dokümanlarda vb.) temel ilke sözü olarak yer alacaktır. Böylece ülke çapında yönetim düzeyine -merkezi ya da yerel- ve genel ve özel temalar üzerine yapılacak her iletişim faaliyeti, bu yol gösterici genel sloganla ilişkilendirilecektir. Bu durum ulusal ve yerel düzeyde konunun en baştan doğru şekilde kavranmasına katkıda bulunacaktır.

Bu slogan, “**Anadolu, İklim Değişikliğine Karşı!**” söylemiyle iç içe geçirilerek ve metaforik bir anlatımla güçlendirilerek Anadolu’nun medeniyetinde ve kültürel kimliğinde vücut bulacaktır. Bugün iklim değişikliğine karşı oldukça kırılgan alanlardan biri olarak kabul edilmesine karşın, iklimsel ve biyolojik çeşitliliği, atalık tohumları ve çalışkan insanlarıyla, Anadolu’nun iklim değişikliğine karşı ortaya koyacağı iletişim seferberliğinin, birçok şeyi değiştirebileceğini göstermenin ve anlatmanın son derece güçlü bir etki yaratabileceği öngörülmüştür.

Yaşadığımız coğrafyanın en eski dolayısıyla en çok anlam, sevgi ve emekle yoğrulmuş simgesi “**Anadolu**”dur. Efsanelere, türkülere konu olan, her zaman doğurganlığı ve yaşamı çağrıştıran “**Anadolu**” terimini, “**Türkiye**”nin yanı sıra iklim değişikliği mücadelesinin ana motiflerden biri olarak

kullanmak, halkın konuya daha sıcak bakmasına yardımcı olacaktır. Bu topraklarda yaşayan herkes, ayrımsız olarak Anadolu'nun benzersiz doğasına bir sevgi ve hayranlık besler.

Bu kadar sevilen, insanlık tarihinin neredeyse başlangıcından itibaren insanlara yurt olmuş Anadolu, hep ilklerin beşiğidir: İlk yerleşim, **Çatalhöyük**; ilk dinsel mabet, **Göbeklitepe**; ilk kez tarım yapılan, ilk tohumdan ekinin yetiştirildiği topraklar, sayısız kültürün ev sahibi... Son Buz Çağ'ında tüm bitki ve hayvanlar için en önemli sığınaklardan biri de olan Anadolu, bu anlamda doğa ve insanın birlikte mutlu ve huzurlu yaşayabilmesi önemli bir simgedir ve iletişim kampanyasında ana motiflerden biri olarak kullanılmalıdır.

C.4.2.

Yerel İletişim Hattı - *İklim Değişikliğine Karşı Yaşama Alanlarımızda Mücadele!*

İklim değişikliği küresel olarak kabul gören ve çok bilindik kodları (küresel ısınma, emisyon azaltımı vb.) olan bir sorun olmakla beraber, bu kodların dışında yerel düzeyde iletişim araçlarının kullanımında özelleştirilmiş unsurlar mutlaka dikkate alınmalıdır.

İklim değişikliği ile mücadelede en önemli konulardan biri sorunun yerelleştirilmesi ve özelleştirilmesidir. İklim değişikliği sorununun yerelleştirilmesi, soyut ve uzak bir sorunu somut ve yakın, elle tutulur, gözle görülür hale getirecektir.

Özellikle yerel ölçekteki ortak çabalar için çeşitli fırsatların olduğu değerlendirildiğinde iletişimde ulusal-yerel hat bağının güçleneceği verimli çalışmaların ve ilişkilerin geliştirilebileceği de unutulmamalıdır. Bu da iklim değişikliğine karşı mücadeleyi güçlendirecektir.

Küresel bir sorun olan iklim değişikliği, insanların kendi yaşam alanları, üretimleri, tüketimleri ile bağdaştırılmadığında soyut, uzak ve üstesinden gelinemez bir konu haline almaktadır. İnsanların sevdikleri; bağ kurdukları, bildikleri, tanıdıkları şeyleri kaybetmemek için harekete geçmesi çok daha kolaydır. Bunlar kıyısında yaşadığı deniz, ürettiği ürün, sevdiği topraklar, ormanlar, yakınları, çocukları, anne babaları, hemşerileri gibi çok farklı düzeyde ilgi ve sevgi alanları olabilir.

C.4.2.1.

Yaşam Alanlarına Özel Yaklaşımlar

Bölgelerin, şehirlerin, ilçelerin, kasabaların ve hatta köylerin isimlerinin anılarak, iklim değişikliği mücadelesine katıldığını belirtmesi, yaptığı somut çalışmaları aktarması, iklim değişikliğinin mücadelesinin Türkiye'nin kılcal damarlarından, yani en alttan en üste doğru yayılmasını sağlayacaktır. Aynı şekilde söz konusu yerel çalışmalar, konunun yarının değil, bugünün konusu olduğunun ve aciliyetinin anlaşılmasına katkıda bulunacaktır.

Bu noktada çalışmaların sadece resmi yer isimleri üzerinden gitmesi de gerekmemektedir. Söz konusu yaşama alanındaki bir derenin, gölün, kanyonun, vadinin, tarihi bir alanın isimleri üzerinden iklim

değişikliği mücadele mesajları vermek, yerel kampanyalarla iletişim yapmak mümkün ve hatta yararlıdır. Bu şekilde konunun, bütün herkesin dikkatini çekmesi, yerel varlıklar ve doğal güzelliklerle ilişkilendirilmesi mümkün olacaktır.

C.4.2.2.

Ürünlere Özel Yaklaşımlar

Yerelleştirme stratejisinin bir başka önemli unsuru da ürünler üzerinden gerçekleştirilebilir. Türkiye toplumu giderek şehirleşse de kırsal alan ve tarımsal üretim hala belirli bir ağırlığı ve nüfusu barındırmaktadır. İklim değişikliği, bu tarımsal üretimi ve kırsal hayatı şimdiden hızlı bir şekilde etkilemeye başlamıştır. Bunlar arasında **zeytin, fındık, çay, narenciye ve tahıllar** gibi Anadolu'nun yerleşik ve belirleyici öneme sahip ürünleri de bulunmaktadır. Yağış takviminin değişmesi, kuraklık, ani ve şiddetli yağış ya da ısı dalgaları gibi aşırı hava olayları dolayısıyla hem rekoltesi hem de kalitesi etkilenmeye başlayan bu ve benzeri ürünler için yapılacak iklim değişikliği iletişimi çalışmalarının son derece etkili olması beklenebilir.

Bu noktada en önemli konu, ele alınan ürün hakkında olumsuz etkilerin aktarılmasıyla sınırlı bir iletişim çalışmasının yapılmamasıdır; bu durum sadece korku yaratarak, amaca hizmet etmeyecek ve hatta tersi etkiler yaratılmış olacaktır.

Dolayısıyla söz konusu ürün üzerine, öncesinde yapılacak ciddi bilimsel araştırmalara, geleceğe yönelik projeksiyonlara ve kapsamlı/alternatifli çözüm önerilerine ihtiyaç vardır. Kamu yönetiminin merkezi ve yerel otoriteleri, belediyeler, Ziraat Odaları, İhracatçı Birlikleri, köylü birlikleri ve kooperatifler gibi konunun tüm kurumsal bileşenlerinin bir araya geleceği platformlar tarafından ve tercihan yerel üniversitelerin iş birlikleriyle hazırlanan ürün bazlı iklim değişikliği raporları, bu çözümler için pratik zeminler hazırlayabilecektir.

Arkasında doğru bilgi olmadan yapılacak her iletişim çalışmasının, olumsuz bir etki yaratacağı ve konuyla ilgili olumlu çalışmaları da aksatacağı mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.

C.4.2.3.

Yerel Kuruluşlara Özel Yaklaşımlar

İklim değişikliği konusunda yerel düzeyde birçok kuruluşun, sivil toplum örgütünün, akademik kuruluşun ve diğer aktörlerin çoğu zaman küçük çaplı olsa da önemli çalışmaları süregelmektedir. Bu çalışmaların çoğaltılması, yerel ve özel çözümler geliştirmek açısından son derece önemlidir. Aynı şekilde bu çalışmaların, denkler-arası iletişim ve denkler-arası eğitim yoluyla başka bölge ve alanlara aktarılması da mümkün olacaktır. Sözgelimi, bir üniversitenin karbon emisyon ölçümü ve azaltımı deneyimi (Karbon Negatif Kampüs uygulamaları vb.), diğer üniversitelere rahatlıkla aktarılabilir. Aynı şekilde kurumların geliştirdiği özel çözümler, başka yerlerdeki benzer kurumlara denkler-arası iletişim kanallarıyla ulaştırılabilir. Bu çalışmalardan ayrıca iklim değişikliği ile mücadele için bölgesel ya da yerel, yatay örgütlenmeler ortaya çıkabilir ve yerel iletişim faaliyetlerinin bu örgütlenmelerle çeşitlenmesi fırsatı doğabilir.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ULUSAL İLETİŞİM EYLEM PLANI

İklim Değişikliği Ulusal İletişim Stratejisi Türkiye’de iklim değişikliği ile mücadelede iletişim alanında geliştirilen ilk çalışmadır. Bu Strateji çerçevesinde hazırlanan “İklim Değişikliği Ulusal İletişim Eylem Planı” kapsamında hedef gruplar, bu gruplar için uygun mesajların üretilmesi, mesajların hangi paydaşların sorumluluğunda, hangi etkili ve sürdürülebilir iletişim araçları kullanılarak iletileceği hususları ele alınmıştır. İletişim eylemleri Plan’ın öngördüğü çizgide gerçekleşecektir.

D.1.

İletişimde Üçlü Sacayağı: Kamu, Yurttaş ve İş Dünyası

Kuşkusuz ki iklim değişikliğinin etkilemediği ve etkilemeyeceği hiçbir millet, ırk, din, bölge, yaş ve cinsiyet yoktur. Ülke içinde de tüm bireyler, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör aktörleri vb. çeşitli risklerin tehdidi altındadır. İklim değişikliği gibi karmaşık ve küresel boyuttaki bir sorunu tek elden ve tek sesle yönetmek mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla iklim değişikliği ile mücadele çalışmaları da hükümetlerin yanı sıra, yerel yönetimleri, akademik dünyayı, sivil toplum örgütlerini, yerel toplulukları, iş çevrelerini ve hatta parlamentoları içine alan geniş bir tabana yayılarak sürmektedir. Bu durumda tüm bu kuruluşlar ve kesimler hem iklim mücadelesinin aktörü hem de iklim iletişiminin hedef gruplarıdır.

Ancak iletişim eylem planlamasında somut hedeflere ulaşmak için bazı sınıflandırmalara gidilmesi ihtiyacı açıktır. Buna göre, İklim Değişikliği Ulusal İletişim Eylem Planı’nda öncelikle iklim mücadelesinde rolü olan temel aktörler (elzem olan esas organlar) **üçlü bir sacayağı** üzerine oturtulmuştur; i) kamu kesimi, ii) yurttaşlar ve iii) iş camiası.

Burada önemli noktalardan biri de kamu kurum ve kuruluşlarının; iklim değişikliğiyle mücadele konusunda hem yurttaşın örgütlü temsilcileri olan sivil toplum, hem de iş camiasıyla ortak çalışma, birlikte hareket etme, karşılıklı iletişim kurma çabalarını süregelen kılmasıdır. Hedef gruplar bu anlayış çerçevesinde belirlenmiştir.

D.2.

İletişimin Mesaj Dili

Ulusal ve genel planda yürütülen iklim değişikliği iletişim eyleminin en önemli unsurlarından biri, verilen **doğru ve tutarlı mesajlardır**. Mesajlar, konuya yaklaşım ve iletişim metotlarının başarısında hayati bir öneme sahiptir. Bu noktada mesajların hem ulusal hem de yerel ölçekte tutarlı ve istikrarlı bir tarzda yayılması son derece önemli ve kritiktir. Tutarsız, istikrarsız ve güçlü bir bilgi ve duygu arka planına sahip olmayan mesajlar, hedef bireylere, gruplara ulaşamayacak; aksine ele alınan konudan daha da uzaklaşmasına veya yanlış algıların oluşmasına sebep olacaktır.

D.2.1.

Korku Dili Yerine Pozitif Mesajlar! “Umut Var!”

İklim değişikliği iletişimde kullanılan mesaj içeriklerinin, bugüne kadar sıkça yapıldığı gibi korku yayan ve telaşlandırıcı/endişelendiren bir içerikle sunulmaması son derece önemlidir. İletişim alanında yapılan tüm araştırmalar, korku yüklü mesajların, insanları konudan uzaklaştırdığını göstermiştir. İnsan psikolojisi, ani gelişen büyük tehditler karşısında kaçmaya eğilimlidir ve bu anlaşılır bir durumdur. İklim değişikliği tehdidinin yavaş gelişen, ancak tüm yerküreyi ve gelecek nesilleri etkileyecek büyüklükte bir sorun olması nedeniyle insanların genel psikolojisi, bu konuyu görmezden gelmeye çalışma, önemsememe ve/veya gündemden çıkarma yönünde olabilir.

Bu nedenle iklim iletişimi ile ilgili kampanya mesajlarının karamsar değil, insanları sorunun çözümüne katkı vermeye iten, pozitif ve harekete geçirici içeriklerle geliştirilmesi son derece önemlidir. Burada en temel mesaj; “büyük bir sorunla yüz yüze ancak birlikte harekete geçerseniz, kendimizi değiştirebilirsek bunun altından kalkabiliriz” şeklinde olmalı ve bu bakış açısı hem ulusal hem de yerel düzeyde tüm hedef bireylere ve gruplara iletmeye çalışmalıdır.

D.2.2.

Genel ve Yerel Mesajlar Bir Arada! “Küyerel Olabilmek!”

İklim değişikliği iletişimde önemli sorunlardan biri de küresel bir sorunla yerel bir alanda nasıl mücadele edilebileceği üzerinedir. Küyerelleşme (Glocalization) ihtiyacı burada ortaya çıkar. Tek tek bireylerin veya küçük toplulukların değişiminin bir fayda sağlamayacağı, dolayısıyla harekete geçmenin bir işe yaramayacağı yönündeki söz konusu psikolojiyi aşmak, bu konuda yol alabilmenin son derece önemli bir aşamasıdır. Bu konuda yapılacak en temel adımlardan biri, kampanyaları yerelleştirmeyi, toplulukların parçası haline getirmeyi başarmaktır. Daha açık bir ifadeyle, bu büyük küresel sorunu yerelleştirmemiz, yerel eylemleri de bu küresel sorunun çözümünün temel adımı haline getirmemiz, yani “Küyerel” davranmamız kritik bir öneme sahiptir.

Bir mahallede, bir taraftar grubunda, bir okulda yapılacak çalışmalar, insanları birlikte bir şeyler yapmanın coşkusunun yanı sıra, yalnız olmadıklarını göstermek açısından da önemlidir. Bu tür ortak çabalar sonucunda oluşan olumlu çıktılarının topluluk bileşenlerine aktarılması ve görünür kılınması son derece önemlidir. Toplum ortak çabasının eseri olarak, binlerce ton atığın ayrıştırılması ve ondan elde edilen gelire mahallenin, okulun, kulüp binasının ağaçlandırılması benzeri yerel kampanyaları özendirme gereklidir.

Tekil yapılan çabaları derlemek, kaydetmek ve daha geniş kitlelerle, ulusal çapta paylaşmak, yerel çabaların ulusallaşmasını ve belki de uluslararası kampanyaların parçası haline gelmesini de sağlayabilir.

İklim değişikliği mesajlarını ve iletişim araçlarını (kampanyaları vb.) yerleştirmek ve memleketimizin kültürel ve sosyolojik dokusuna uyarlamak bu noktada çok etkili olacaktır. İnsanlar soyut şeyleri değil, somut şeyleri severler ve gerçekten korurlar. Dolayısıyla iklim değişikliğinin sevdikleri üzerindeki tehdidinin ve sevdiklerini korumanın yolunun iklim krizi ile mücadeleden geçtiğinin mesajını veren kampanyaların başarı oranı çok daha yüksek olacaktır.

D.2.3.

Çıkış Yolu Olan Mesajlar! “Yapacaklarımız Var”

İklim değişikliği kampanyalarının yaygınlaşmasında ve sonuç alınmasında önemli sorunlardan biri de yapılabilecek somut önerilerin ve çıkış yollarının sunulmamasıdır. Bu yüzden, iklim değişikliği gibi büyük bir tehdit karşısında bireysel olarak yapabileceği bir şey olmadığını hisseden yurttaşlar, konuyu görmezden gelecek, reddedecek ya da çaresizlik hissi ile baş başa kalacaktır.

Bu nedenle, yapılan kampanyalarda pozitif bir dil kullanılmasının yanı sıra, çözümler için çıkış yolları ve pratik olarak yapabilecekler listesi vermek önemlidir. Bu konuda yapılabilecek bireysel çabalarla ulusal/yöresel kampanyalar ve ilgili kurumların faaliyetleri arasında anlamlı ilişkiler kurulması bireylerin konuya daha sıkı sarılmasını sağlayacaktır.

Bu noktada önemli bir sorun da yapabilecek şeyi olmadığını hisseden bireylerin içine düştükleri kaygı ve karamsar ruh halidir. Literatürde eko-kaygı (eco-anxiety) olarak adlandırılan bu ruh halinin özellikle genç kuşaklarda önemli bir sorun haline gelebileceğinden endişe duyulmaktadır. Çıkış yolu olan mesajlar, yapılabilecekler ve bir topluluk halinde hareket etmek, bu tür sorunların üstesinden gelme konusunda da önemli ilerlemeler sağlayabilir. Bu gereksinimler Millî Eğitim Bakanlığı müfredatının ve eylemlerinin geliştirilmesiyle de doğrudan ilgilidir.

D.2.4.

Her Dünya Görüşünden İnsana Hitap Eden Mesajlar! “Birlikte Başarabiliriz”

Türkiye’de bundan sonraki süreçte yapılacak iklim değişikliği iletişim çalışmalarının en önemli avantajlarından biri; güncel araştırmalarda da ortaya konulduğu üzere (Bölüm: B.2), farklı politik görüşlerden ve kültür dünyalarından olan bireylerin hemen hepsinin iklim değişikliğinin varlığı konusunda hemfikir olmalarıdır. Araştırmalar yine benzer şekilde, Türkiye’de iklim değişikliğinden endişelenmek konusunda her türlü dünya görüşüne sahip bireyler arasında birbirine yakın oranlar bulunduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla doğru mesaj ve araçlar kullanıldığında, iklim değişikliği iletişimde, Türkiye’de toplumu kutuplaştırmadan, yurttaşları ortak hedefler üzerinde bir araya getirmek mümkün görünmektedir. Bu nedenle tüm iletişim faaliyetlerinde, toplumu oluşturan tüm düşünce sistemlerinin kolayca benimsenebileceği birleştirici mesajlar üzerinde çalışılması son derece önemlidir. Böylece iklim değişikliği mücadelesinde genel söylem, ayrıştırıcı değil, birleştirici mesajlarla ulusal bir hareket niteliği kazanabilecektir.

D.3.

Öncelikli Hedef Birey-Gruplar

Düşümleri Yakalamak!

İklim değişikliği ile ilgili mesajlar, içeriği bakımından toplumun bütününe ilgilendiren konulara yöneliktir. Bu nedenle bu alandaki bilinçlendirme ve bilgilendirme faaliyetleri, azami fayda ve yaratacağı etkinin gücü açısından toplumun genelini hedeflemelidir. İklim değişikliğinin küresel bir sorun olması, yol gösterici çalışmaların ağırlığının uluslararası düzeyde ele alınmasını gerekli kılmakla birlikte, mücadelenin ulusal ve yerel düzeylerde ve çok çeşitli toplum kesimleriyle birlikte yapılması esastır. İklim değişikliği ile mücadele için iletişim sağlanmasında hemen her paydaş kuruluşun ve toplum kesiminin rolleri olacaktır. Unutmamak gerekir ki, etkili iletişim eylemleri hedef grupların talepleriyle başlar.

Türkiye’de yaşayan tüm yurttaşlara ve kurumlara yönelik bir yaklaşıma sahip olmakla birlikte, her strateji aynı zamanda bir önceliklendirme çalışmasıdır. Çok daha kolay iletişim kurulacak veya iletişim kurulması iklim değişikliği mücadelesi açısından kritik önem taşıyan hedef grupları saptamak hem başlangıç noktalarının saptanması hem de söz konusu kesimlere yönelik özel iletişim çalışmalarının geliştirilmesi açısından gereklidir.

Özel olarak seçilmiş hedef gruplara öncelik vererek onlara özgü iletişim mesaj ve araçları kullanılarak planlanmış bir ulusal iletişim eylemi, iklim iletişimi sürecinin güçlenmesini, hızlanmasını ve sürekliliğini sağlamak açısından faydalı olacaktır. Öncelikli olarak nitelendirilen hedef gruplara yönelen bu bakış açısı, iletişimde iklim eylemi için temel **düğüm noktaları** olarak kabul edilebilir. İletişimde bu düğüm noktalarından başlayarak ilerlemek, stratejik açıdan daha hızlı ve etkili yol alınmasını sağlayabilir ve mesajların doğrudan yerine ulaşmasına imkân verebilir. Söz konusu düğüm noktaları ile olası yaklaşım tarzları aşağıda ele alınmıştır.

D.3.1.

Yaşa ve Cinsiyete Özel Hedef Gruplar

İklim değişikliği ile mücadelede iletişim çalışmaları bölgeler, iller, ilçeler ve hatta köyler düzeyine kadar yerel inileceği gibi, ülkenin çeşitli yörelerinde “**anneler, nineler, dedeler**” gibi yaş ve cinsiyet kategorilerine göre de ayrıştırılabilir.

Özellikle “**Anneler**”, çocuklarının sağlıkları ve gelecekleri için her zaman çok daha duyarlı bir kategoridir ve tüm dünyada da anne organizasyonları iklim değişikliğine karşı mücadelede önemli roller oynamaktadır. Ancak burada asıl önemli olan, insanların kimlikleriyle iklim değişikliği arasında daha güçlü duygusal ve toplumsal bağlar kurmasını sağlamaktır. Dolayısıyla aynı kategori, doğru iletişim kanal ve yöntemleriyle “**babalar**”, “**nineler**” veya “**dedeler**” üzerinden de ilerleyebilir.

D.3.2.

Kadınlar

Benzer şekilde iklim değişikliğinden, erkek bireylere göre hemen her bölgede daha fazla ve olumsuz etkilendiği birçok bilimsel araştırmayla ortaya konan **kadınların**, bu mağduriyetlerini anlatmak ve iklim değişikliğine karşı harekete geçmelerini sağlamak daha kolay olabilir. Özellikle toplumsal cinsiyet konusunda çalışan kadın örgütlerinin iklim değişikliği mücadelesi ile ilişkilmesi, konunun farkındalığının kadınlar arasında hızla yayılmasına neden olacaktır. Tüketim konularında çok daha belirleyici bir konumda olan kadınların, çevre dostu tüketim, atık ayrıştırma, çocukların eğitimi gibi iklim mücadelesiyle bağlantılı birçok alanda toplumsal dönüşümün daha hızlı kesimlerinden biri olması mümkündür.

D.3.3.

Çocuklar ve Gençler

İklim değişikliğinde en az sorumlu ama ne yazık ki, hayatlarını etkileme açısından en mağdur kesim olan çocukların ve gençlerin, iklim değişikliği mücadelesinde özel bir yeri bulunmaktadır. Özel kampanyalarla, onların konuya olan ilgilerini yoğunlaştırmak çok daha kolay olabilir. Ancak bu noktada, umutsuzluğa sürüklemeyecek, kampanya dili ve mesajlarının özel bir önemi vardır. Bu tür bir negatif iletişim, çocukları ve gençleri umutsuzluğa sürükleyebilir ya da kendilerinden önceki kuşaklara yönelik sert tepkilere yöneltebilir. Bu nedenle çocuklar ve gençler hassasiyetle yaklaşılması gereken kesimler olarak ele alınmalıdır.

Çocukların ve gençlerin pozitif enerjilerini katabilecekleri, kampanyaların aktif bir parçası olabilecekleri, kısacası onları konunun nesnesi değil, öznesi haline getiren kampanyalarla iletişim alanında daha hızlı ve anlamlı bir ilerleme sağlanabilir. Stratejinin önemli bir aracı olarak kabul gören internet portalı, gönüllü gençlerin çalışmaları ve küçük ölçekli kampanyalarının çıktılarının sergilenmesi açısından çok iyi birer iletişim mecrası olabilir.

Yine portal kapsamında açılacak gençlere özel mikro internet siteleri ve sosyal medya hesapları, Türkiye çapında yatay ve yerel gençlik organizasyonlarının oluşmasına katkı sağlayacaktır.

Okul gazeteleri, bültenleri vb. de bu alanda kullanılabilir. Yine başta Millî Eğitim Bakanlığı olmak üzere Gençlik ve Spor Bakanlığı ve diğer kamu kuruluşlarıyla birlikte iklim değişikliğiyle ilgili yarışmalar ve yerel organizasyonlar da gençlerin konuyu daha iyi sahiplenmesine katkı sağlayacaktır.

İklim değişikliği ve çevre konusunda farkındalığını artırmaya yönelik aktivite ve etkinlikler ile rol model olabilecek uygulamalarla ve özellikle "akran iletişimi ve eğitimi" metotlarıyla desteklenmesi; bölgesel, ulusal kampanyalar, yarışmalar, platformlar gibi ortaklaşma zeminleri geliştirmek ve gençlerin akran iletişiminin gücünü harekete geçirmek, hızlı sonuçlar alınmasını sağlayacaktır.

D.3.4.

Ebeveynler

Çocuklarının sağlığı ve geleceklerini hemen her konunun üstünde tutan ebeveynler, tüm dünyada iklim değişikliği iletişiminin önemli hedef kesimlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Özellikle sağlıkla ilişkili iklim iletişimi çalışmalarında, ebeveynleri aktif birer unsur haline getirmek mümkündür. Ebeveynlere özel olarak geliştirilen iletişim çalışmaları, okul aile birlikleri gibi yapılar üzerinden de ilerleyebilir. İletişim portalı üzerinde kurulacak özel mikro siteler aracılığıyla ortak kaygılara sahip ebeveynlerin buluşması, ortak çabalar geliştirmesi mümkün olabilir.

D.3.5.

Çiftçiler

Tüm kamuoyu araştırmalarında ortaya çıktığı gibi çiftçiler, iklim değişikliği konusunda Türkiye'deki farkındalığı en yüksek kesimdir. Ayrıca Türkiye'de çiftçi kesiminin iklim değişikliği konusunda farkındalığının belirlenmesi yönünde yapılan projeler, kamuoyu araştırmaları vb. çalışmalar diğer kesimlere göre çok daha fazla sayıdadır. Üretim ve yaşamları, hava koşullarına bağlı olması dolayısıyla iklimdeki değişimlerini çok yakından izleyen çiftçiler, gelinen noktada iklimdeki değişikliklerin mağduru haline gelmeye başlamıştır. Durumun farkında olan ancak süreci yönetecek veya mağduriyetleri giderecek, destek ve bilgiden yoksun çiftçilere yönelik iletişim faaliyetleri bu nedenle son derece önemlidir. Çiftçilere yönelik iletişimde, sadece iklim değişikliğini anlatmaya yönelik çalışmalar son derece yetersiz olacaktır. Zaten konunun farkında olan bu kesimin esas ihtiyacı, iklim değişikliğine uyum sağlamaya yönelik yörelerine ve ürünlere özgü pratik bilgilenme ile somut desteklerdir.

Diğer yandan iklim değişikliğinin bir gıda krizine dönüşmemesi için tarım sektörü kritik bir öneme sahiptir. Bu nedenle, çiftçilere yönelik ayrıntılı ve özel iletişim çalışmalarına ihtiyaç vardır. Bu çalışmalar için çok kapsamlı bölge ve ürün bazlı bilimsel araştırmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Bölge ve ürün özelinde yapılacak ve çeşitli iklim senaryolarına göre biçimlenecek bu çalışmaların başından itibaren çiftçilerle birlikte, onların deneyimleri ve yörelerine özgü önerileri dikkate alınarak geliştirilmesi önemlidir. Örneğin özellikle kadın çiftçiler, iklim değişikliğine karşı dirençli tarım metotları ve atalık tohumların kullanımı açısından önemli deneyimlere ve kadim bilgilere sahiptir. Bu gibi çalışmaların iletişim portalı üzerinde kurulacak mikro siteler ve diğer dijital araçlar aracılığıyla çiftçilerle paylaşılması gereklidir. Bu konuda yapılacak bölgesel ve yöresel toplantılar ayrıca çiftçilerin süreçlere katılımı açısından önemli etkiler sağlayabilir. Bu noktada çiftçilere yönelik çalışmalarda, yerel düzeyde ziraat odaları, ticaret odaları, üretici birliklerinin ve kooperatiflerin de önemli bir payı olacağı açıktır.

D.3.6.

KOBİ'ler ve Anadolu Kaplanları

İş camiasının iklim değişikliği ile mücadeleye ekonomi politikaları perspektifinden bakacağı açıktır. Türkiye'de iş dünyasının güçlü birlik ve örgütlenmeleri (TÜSİAD, MÜSİAD vb.) ile çeşitli sektörleri (enerji, tarım, sanayi, ulaştırma vb.) yürüten farklı ölçeklerdeki (tek başına veya bağlı işletmeler halinde) iktisadi işletmeler bu mücadelede hem aktif aktör ve hem de hedef gruptur.

Türkiye'nin toplam sanayi üretimi ve dolayısıyla karbon emisyonları açısından en büyük paya sahip kesimlerden biri de KOBİ'lerdir. Yurt sathına yayılmış bu küçük ve orta ölçekli işletmeler iklim değişikliği ile mücadele konusunda şimdiye kadar üzerinde en az çalışılmış ve belki de bu konularda en az bilgili iş kesimidir. İklim iletişimi açısından bugüne kadar sistemli ve özel bir çalışma yapılmamış bu kesime, özellikle karbon emisyonlarının düşürülmesinde farkındalığın artmasına ve iklim mücadelesinin sahiplenilmesine yönelik olarak ülke çapında yapılacak iletişim faaliyetlerinin olumlu etkileri olacaktır.

1980'li yıllardan günümüze kadar Türkiye'de sanayi üretimindeki payları kayda değer ölçüde artmış olan ve literatürde "Anadolu Kaplanları" terimiyle geçen birçok KOBİ ve bulunduğu şehirler (Denizli, Gaziantep, Kayseri, Konya vb.) ülke ekonomisinin gelişmesinde ve yerel kalkınmada halen önemli bir role sahiptir. Buradan hareketle Anadolu'daki küçük ve orta ölçekli işletmelerin, Türkiye'deki güçlü piyasa aktörlerinin öncülüğünde iklim değişikliği ile mücadelede ortak çabalara yönelmeleri ayrıca gerekmekte olup, bu ihtiyaç iletişim faaliyetleriyle güçlendirilmelidir.

Organize sanayi bölgeleri, sanayi siteleri gibi bu kesimlerin birlikte olduğu alan ve yapılarla birlikte geliştirilecek emisyon azaltım projeleri, toplam karbon azaltımı açısından kritik öneme sahiptir. Özellikle Avrupa Birliği'nin iklim politikaları çerçevesinde önümüzdeki dönemde, AB'ye önemli miktarda ihracatı olan sanayi ürünleri üzerinde bir emisyon azaltım baskısı oluşmaya başlayabilir.

AB'ye önemli miktarlarda ihracat yapan işletmeler, önümüzdeki dönemde gelebilecek karbon vergisi ve sınırlamaları konusunda risk altındadır. Bu noktada KOBİ'lere, iklim değişikliği kaynaklı risklerin üretimi dönüştürmekte bir fırsat olduğunu anlatan kampanya ve bilgilendirme çalışmaları zorunluluk haline gelmiştir.

81 ilde ve 160 ilçede bulunan oda ve borsaların (Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odası ve Ticaret Borsası) mesleki ve yasal üst kuruluşu olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) iklim değişikliği ile mücadelede özel sektör gözlüğünden bakıldığında önemli bir yeri vardır. Böylesine güçlü ve yaygın olan bu kurumsal ağın, iklim değişikliği ile ilgili iletişim faaliyetlerini hedef kitlesinin (büyüklü, küçüklü sanayi işletmeleri) farkındalığını artırmak açısından rolü azımsanamaz.

Esasen bazı şehirlerde sanayi ve ticaret odaları bir süredir iklim değişikliği ile ilgili çalışmalar içindedir. Bu faaliyetlerin yaygınlaştırılmasının yanı sıra, oda ve borsa üyesi sanayi işletmelerine döngüsel ekonomi, düşük karbon ekonomisi, geri dönüşüm, çevre dostu ürünler, üretim sürecinde iklim dostu ve yenilikçi teknolojiler, ısı yalıtımı ve enerji verimliliği gibi iklim değişikliği ile mücadelede ilgili önemli

konularda farkındalık yaratacak ve uygulamalarda kapasite geliştirecek iletişim faaliyetlerine ihtiyaç vardır.

D.3.7.

Hassas Gruplar

İklim değişikliğinin etkilerinden olumsuz etkilenen kesimlerin risk profiline çıkarılması seçilecek özel/alt grupların (Örneğin ekstrem sıcak hava dalgaları nedeniyle çoğalan deri kanserleri dikkate alındığında inşaat işçileri, tarlada çalışanlar, turizm işçileri vb. hassas risk grupları olarak tanımlanabilir) farkındalıklarının daha hızlı oluşmasına hem de etkilerin öncelikli olarak bertaraf edilmesine fırsat verebilecektir.

D.4.

Kamu Yönetiminin Mesaj Elçileri: Bakanlıklar

Toplumun birçok kesimi iklim değişikliği gibi önemli politikalar gerektiren konularda karar verenlerin hamlesini ve ilk adımı onların atmasını bekleyebilirler. Bu kesimler iklim değişikliği konusunda sınırlı bilgiye sahip, kısmen konuyu anlayan, önemseyen ancak mücadelede kendine düşeni bilmeyen birey ya da gruplar olabilir. Bu koşullarda devletin yönetim erki, yönlendiriciliği ve rolü önemlidir.

Başta Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olmak üzere, ilgili tüm Bakanlıkların iklim değişikliği ile mücadelenin etkin bir parçası olması doğal bir sorumluluktur. İklim mücadelesi için hayatın her alanında yapılması zorunlu değişiklikler ve düzenlemeler için bu kuruluşların merkezi ve yerel düzeyde (taşra teşkilatları) tek tek üstlendikleri görev ve yetkilerinin yanı sıra, bir arada koordineli şekilde hareket etmelerinde ve böylece iklim değişikliği ulusal iletişim eylemlerinin aktif parçaları olmalarında sonsuz yarar vardır. Bakanlıklar iklim iletişim faaliyetlerini kendi iç birimleri arasında iş birliği ve koordinasyon sağlayarak daha da güçlendirebilir.

D.4.1.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı: "Yarınıza ve İkliminize sahip Çıkin!"

İklim değişikliği konusunda bilinçlenmede ve etkili yurttaş girişimleri yaratmada, hiç kuşkusuz ki Millî Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) özel bir yeri vardır. Tüm dünyada, geçtiğimiz iki yıl içinde iklim grevleriyle iklim değişikliği sorununa yaygın bir ilgi göstermeye başlayan ve bu yüzden kimi zaman "iklim kuşakları" olarak da adlandırılan bu yeni neslin içinde, dünyayla birçok bakımdan entegre olan ülkemizin gençlerinin de yer alması kaçınılmazdır. Şimdiden bazı ipuçları görülmeye başlayan bu eğilimin giderek büyümesi de şaşırtıcı olmayacaktır.

Üstelik Türkiye'nin, Batı ülkelerine göre bir hayli genç nüfus yoğunluğuna sahip olduğu düşünüldüğünde konunun önemi daha da artmaktadır.

Genç kuşakların iklim değişikliği konusunda doğru bilgilendirilmesi birçok açıdan büyük önem taşımaktadır. Bunlardan birincisi ve ilk akla geleni tabii ki, yaşadıkları ülkenin geleceğine sahip çıkmalarıdır. İklim değişikliği ve mücadele yolları konusunda bilinçli bir genç nüfusa sahip olmak, önümüzdeki dönemde Türkiye ekonomisi, siyaseti ve kültürü açısından önemli bir yatırım olarak kabul edilmelidir.

Çocuklara ve gençlere verilen eğitimin bir başka özel yanı daha vardır. Yapılan araştırmalar, **çocuk ve gençlere verilen eğitimlerin katma değerli olduğunu** çünkü bu eğitimlerin sadece çocuklarda davranış değişikliğine yol açmadığını; örneğin özellikle çevre eğitimi alan çocukların, ebeveynlerinin davranış değişiklikleri üzerinde de etkili olduğunu göstermiştir. Belirli bir yaştan sonra kalıplaşan ve kolay kolay değişmeyen davranış modellerini, çocuklara verilen eğitim aracılığıyla değiştirmek, normalden iki kat daha olumlu bir etki yaratabilmektedir.

Gençlere yönelik eğitimlerde dikkate alınması gereken önemli bir sorun, gençlerin olası **ruh hali bozuklukları** ile ilgilidir. Gezegenin geleceğinin olmadığı ve çok yakında insanlığın sonunun geleceğine dair karamsar (apokaliptik) bir ruh hali, özellikle gençler arasında tüm dünyada hızla yayılmaktadır. Bu ruh hali umutsuz, her tür faaliyetten eline ayağı çekmiş, kendini geliştirmeyen, karamsar bir kuşak ortaya çıkarma tehlikesi taşımaktadır.

Bu açıdan bakıldığında, Millî Eğitim Bakanlığı ve bağlı/ilgili eğitim kuruluşlarında iklim değişikliğini müfredatın bir parçası haline getirmek ayrıca çok önemlidir. Örneğin 2020'nin başında Yeni Zelanda'daki okullarda eğitim müfredatına iklim krizi, aktivizm ve ekolojik kaygı dersleri konulmuştur. Buna göre ülkedeki 11-15 yaşındaki öğrencilere eğitim veren her okul, öğrencilerin kendi iklim eylemlerini planlamaları ve iklim değişikliği üzerindeki "eko-kaygı" duygularını işlemeleri için çeşitli materyallerle donatılmıştır. İklim değişikliğinin Yeni Zelanda'da eğitim müfredatına alınmasının psikolojik bakış açısıyla gerekçelendirilmesinde; bu derslerin, kimi zaman çocuk ve ergenlerde oluşan eko-kaygıların (eco-anxiety) ve kaygı bozukluklarının, iklim değişikliğinin sorumlusu önceki nesillere yönelik kızgınlıklarının azaltılmasını sağlayabileceği belirtilmektedir. Buradan bakıldığında, Millî Eğitim Bakanlığı'nın iklim değişikliği konusunda müfredatta yapacağı değişikliklerde sadece bilgi tabanlı eklemeler değil, **psikolojik ve duyu tabanlı eğitsel içeriklerin** de yer almasının son derece etkili ve işlevsel olacağı görülmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı da bu konunun önemini farkında olarak, her derece, tür ve kademedeki öğrencilere yönelik eğitim müfredat programlarında, "hava kirliliği, çevre ve iklim değişikliği, geri dönüşüm, su tasarrufu" gibi konulara yer vermektedir. Ayrıca, Bakanlığın Eğitim Bilişim Ağı'nda (MEB, EBA) tüm öğrenci, öğretmen ve veliler tarafından ulaşılabilecek konularla ilgili önceden hazırlanmış sunular, eğitim dokümanları yer almaktadır.

D.4.2.

T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı: "Sağlıklı Bir İklim, Sağlıklı Bir Gençlik ve Gelecek"

İklim değişikliği ile ilgili gençlere yönelik etkili ve verimli iletişim faaliyetlerinde Millî Eğitim Bakanlığı'nın doğal ortağı kabul edilebilecek Gençlik ve Spor Bakanlığı, bu konunun popülerleşmesinde sporun ve

sporcuların etkisini kullanma avantajına sahip bir kuruluştur. Popüler sporcuların yer aldığı kampanyalarla konuya ilgiyi artırma olanağının yanı sıra, özellikle yurt sathına yayılmış amatör kulüpler ve spor organizasyonlarıyla, konunun yerelleşmesi ve mesajların doğru adreslere iletilmesi açısından fırsatlar yaratılabilir.

Yine futbol, basketbol ve voleybol gibi popüler sporların takipçilerinin ve kulüp taraftarlarının konuya olan ilgisini artırarak harekete geçmelerini sağlamak mümkün olabilir. Bunlardan bazıları halihazırda denetlenmektedir. 17 Şubat 2020’de Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Türkiye Basketbol Federasyonu (TBF) arasında imzalanan protokol, Küresel Kalkınma Amaçları ve özellikle de 13. Amaç olan “İklim Eylemi” için gençlerin enerjilerini seferber etmeyi ve basketbol severlere ilham vermeyi amaçlamasıyla, bu çalışma tarzı için çok iyi bir örnek oluşturmaktadır.

İklim iletişimi için, popüler salon sporları haricinde, özellikle açık havada yapılan sporların doğa ile iç içeliğinden de yararlanmak son derece mümkündür. Sporda, iklim ve gençlik konularını bir araya getirecek ortak proje ve kampanyaların faydalı ve etkili yansımaları kısa vadede görülebilir.

D.4.3.

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı: “Kadınların ve Çalışanların Gücüyle İklim Mücadelesi”

İklim değişikliğinin etkilenme ve iklim değişikliğine neden olma ölçeğinde, erkeklere göre daha mağdur durumda olan kadınlar, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de iklim eylemi konusunda son derece etkili çalışmalar yapmaktadır. Türkiye’de kadın hakları bağlamında çalışan birçok sivil toplum kuruluşunun yanı sıra, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, **Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü**’nde de ilgili çalışmalar sürmektedir. Bu yöndeki tüm çalışmaların iklim değişikliği konusunda çok daha duyarlı ve etkili olan kadınların toplumsal cinsiyet mücadelelerinin bir parçası haline getirilmesi mümkün görülmektedir.

Doğurganlık özelliğiyle doğaya ve tüm canlılara karşı daha şefkatli ve olumlu yaklaşımlara sahip olduğu araştırmalarla ortaya konan kadınların, Türkiye’de iklim değişikliğinin iletişimi ve yaygınlaştırılması noktasında önemli katkıları olabilir. Diğer bakanlıklar, iklim alanında çalışan çeşitli kuruluşlar ve kadın sivil toplum örgütlerinin iş birliği ve koordinasyonunda gerçekleştirilecek, pozitif mesajlar veren iklim değişikliği kampanyaları, konunun daha geniş alanlarda, farklı temalar altında konuşulmasını ve sahiplenilmesini sağlayabilir.

Çevre koruma ve doğa hakları mücadelelerine karşı kadınların daha duyarlı olmaları ve daha hızlı harekete geçmelerinin bir başka temel nedeni de anne duyarlılıklarıdır. Hem bugünün çocuklarının hem de gelecek nesillerin sağlık ve yaşam koşullarını doğrudan tehdit eden iklim değişikliği konusunda, **anne ve büyük anne hareketlerinin** tüm dünyada son derece etkili olduğu bilinmektedir. Türkiye’de sağlık riskleri ile iklim değişikliği arasındaki bağların mesajını veren kampanyaların ana hedef gruplarından birinin genelde kadınlar ve özel olarak da “anneler” olması, iletişimde etki ve yaygınlığı mutlaka artıracaktır.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın temel görev ve yetki alanlarından olan çalışma hayatı da çalışanlar açısından değerlendirildiğinde, iklim değişikliğinin temelden etkileyeceği alanlardan biri olarak kabul edilmelidir. Bilindiği gibi iklim değişikliğine karşı mücadele, özellikle enerji üretim kaynaklarında ve tesislerinde son derece hızlı bir değişim gerektirmekte, bu da işgücü alanında önemli değişiklikler anlamına gelmektedir. Dünyada fosil yakıtlara dayalı bir ekonomiden düşük karbonlu bir üretim sistemine geçiş sürecinde çalışanların mağduriyetini engellemek amacıyla uluslararası sendikal örgütler tarafından sahiplenilen "**Adil Geçiş**" (Just Transition) hakkı bu noktada son derece önemlidir.

Türkiye'de fosil yakıtlara dayalı enerji üretim tesislerinde çalışan işçilerin, yenilenebilir enerjiye dayalı diğer sektörlerde istihdamını mümkün kılacak yaklaşımların ele alınacağı eğitimlere, çalışanların bilinçlenmesine, bilgilendirilmesine ve bu bağlamda hayata geçirilmesi gerekli iletişim süreçlerine ihtiyaç vardır. Bu iletişim süreci, işçilerin ve genel olarak da toplumun, iklim değişikliği ile mücadelede önemli bir yeri olan fosil yakıt ekonomilerinden uzaklaşma çalışmalarını nedeniyle mağdur olmamalarını ve dolayısıyla bu yöndeki uygulamalara/yatırımlara direnç göstermemeleri ve hatta gönüllü olmaları açısından önemli bir destek süreci olabilir.

D.4.4.

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı: "Düşük Emisyonlu Enerjiye Doğru!"

İklim Değişikliği ile mücadele konusunda en önemli kamu kuruluşlarından biri tartışmasız T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'dır. Çünkü sorunun ardında insan etkinlikleri kaynaklı fosil yakıtların yakılması olduğu ve bu fosil yakıtların çok önemli bir bölümünün ise enerji üretimi kaynaklı olduğu artık kesin bir şekilde bilinmektedir. Dolayısıyla iklim değişikliğiyle mücadelede fosil yakıt kaynaklı enerji emisyonlarının azaltılması kritik bir öneme sahiptir. Türkiye, enerji üretiminde önemli bir sera gazı emisyonu payına sahip olmasına karşın, aynı zamanda düşük karbonlu enerji dönüşümü için önemli doğal ve konjonktürel fırsatlara da sahip bir ülkedir.

Öz kaynaklar açısından bakıldığında fosil yakıtlar açısından yetersiz olan ülkemizin, yenilenebilir enerji potansiyeli dünya ve Avrupa ortalamasının bir hayli üstündedir. Rüzgâr ve jeotermal enerji üretiminde son 10 yılda önemli bir mesafe kat eden Türkiye, benzer bir atılımı da son 5 yıl içerisinde güneş enerjisi alanında gerçekleştirmiştir. Buna ilave olarak Milli Enerji ve Maden Politikasına göre 2017 yılından itibaren 10 yıl içinde 10'ar GW'lık güneş ve rüzgâr kapasitesi eklenmesi hedeflenmektedir. Shura Enerji Dönüşümü Araştırma Merkezi'nin yaptığı son araştırma, ülkenin artan enerji ihtiyacının tümünün yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanabilmesi için Türkiye'de iletim ve üretim altyapısının son derece müsait olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bilgiler ışığında Türkiye'de emisyonların azaltılmasında yenilenebilir enerji alanının geliştirilmesine yönelik çalışmalara ihtiyaç olduğu açıktır. Özellikle çeşitli dernek ve platformlarla temsil edilen **güneş enerjisi** alanına yönelik kamu kurumları kaynaklı bu tür yaklaşım ve çalışmalar, olası tıkanma alan ve noktalarının açılmasına katkı sunacaktır. Ortak kampanyalar, kamu kuruluşlarının, eğitim kurumlarının, özel sektörün, sivil kuruluşların ve yurttaşların güneş enerjisi yatırımlarının görünürlüğüne ve finansal boyutuna katkı sunabilir.

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı özelinde emisyonların azaltılmasına yönelik önemli adımlardan biri de **enerji verimliliği**dir. 2 Ocak 2018 tarihli ve 30289 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı’na göre (2017-2023) bina ve hizmetler, enerji, ulaştırma, sanayi ve teknoloji, tarım ve yatay konular olmak üzere toplam 6 kategoride tanımlanan 55 eylem ile, 2023 yılında Türkiye’nin birincil enerji tüketiminin %14 azaltılması ve kümülatif olarak 23,9 MTEP tasarruf sağlanması hedeflenmiştir. Bu noktada enerji verimliliği, iklim değişikliği ile mücadelede son derece etkili olarak ilişkilendirilebilecek bir alandır.

Yurttaşlar, enerji üretiminin kaynak modelini değiştiremez, ancak enerji tasarrufu ve enerji verimliliği uygulamalarıyla emisyonların düşmesini sağlayabilirler. Dolayısıyla bu alandaki kolektif eylem ve kampanyalar, yurttaşlarda, iklim değişikliği konusunda harekete geçirme, bir bütünün parçası olma, ülkenin doğasını, çocuklarının geleceğini koruma gibi birçok pozitif duyguyu uyandırabilir. Yurttaşın, enerji tasarrufu ile bir yandan kişisel bütçesine katkı yaparken, öte yandan ülke ekonomisine de katkı sağlamak gibi birçok olumlu tutum ve davranışını bir araya getirebilir. Bu anlamda, iklim değişikliğiyle ilişkilendirilmiş enerji verimliliği kampanyalarının ulusal iletişim eylemlerinin planlanmasında çok önemli bir yeri vardır.

D.4.5.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı: “İklim Değişikliği ile Topyekûn Mücadele”

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İklim Değişikliği Ulusal İletişim Stratejisi ve Eylem Planı’nın koordinasyondan sorumlu kuruluş olarak bu çalışmalarda son derece kritik bir noktada durmaktadır. Bakanlığın ulusal iklim iletişim eylemlerinde; kurum ve kuruluşların kampanyalarının şekillendirilmesinde, yerel düzeyde iletişim için birlikteliklerin oluşturulmasında; kampanyaların eşgüdümünde, sorumlu olduğu hizmetlerle iklim değişikliği ile mücadeleyi bağdaştırarak sürdürmede ve daha birçok alanda sorumlulukları bulunmaktadır.

Örneğin Bakanlığın “**Sıfır Atık Kampanyası**” çerçevesinde iklim iletişiminde önemli yol alma olanağı vardır. Hemen her kurumda ve ulusal ve yerel düzeyde yaygın bir şekilde benimsenen “sıfır atık” kampanyası ve sloganının popülerliğinden iklim değişikliği ile mücadele sürecinde yararlanmak mümkün olabilir. Atıkların ayrıştırılmasıyla iklim değişikliğinin bağlantısını kuran iletişim kampanyalarının konuya olan ilgiyi artırabileceği düşünülebilir. Bu konunun iklim eylemi açısından bir başka önemli yanı da insanların ekstra bir çaba göstermeden evlerinde, ofislerinde kendi başlarına, iklim için bir şey yapmalarını mümkün kılmasıdır. Enerji verimliliğine benzer bir şekilde, atıkların yerinde ayrıştırılması, büyük yatırımlar gerektirmeden, sadece davranış değişikliğiyle başarılabilen önemli iletişim kampanyası olanaklarından biridir. Halen sürmekte olan bu kampanya üzerinden iklim değişikliği konusunda daha yaygın bilinçlendirme ve bilgilendirme yapmak ve bu alanda başka gündelik davranış değişikliklerine yön vermek olasıdır.

İklim Değişikliği Ulusal İletişim Stratejisi ve Eylem Planı’nın temel sorumluluğunu üstlenen Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, bütün bu çalışmaları, iletişim ana üssü olarak konumlandırılan internet portalı üzerinden takip edecek ve yönlendirecektir.

D.4.6.

T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı: "İklim Değişikliğine Karşı Döngüsel Ekonomi"

İklim değişikliği bağlamında sanayinin, üretimde düşük karbonlu yatırımlara yönelmesi son derece önemlidir. Sanayi sektöründe bu süreçte harekete geçilmesi gereken en önemli noktalardan biri de, "döngüsel ekonomi" esaslarına uygun yatırımların gerçekleşmesidir.

AB politikaları yönelimi olarak hızla ilerleyen döngüsel ekonomi sürecini iklim değişikliği ile mücadele ile ilişkilendirmek gereklidir. Burada akılcı başlangıç noktalarından biri sıfır atık ekonomisi olabilir çünkü sıfır atık hedeflerini mümkün kılacak süreçler döngüsel ekonomi ve endüstriyel simbiyozdur. Oldukça doğurgan bir konu olan sıfır atık ve geri dönüşüm konusunun döngüsel ekonomi bağlamına oturtulması son derece mümkündür. Bu alandaki iletişim faaliyetlerinde kullanılacak bilgiler için Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV), Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü gibi deneyimli kurumların çalışmalarından da faydalanılabilir.

Bu alandaki çalışmaların, fikirlerin ve projelerin ülkenin farklı yörelerinde duyurulması, yaygınlaştırılması ve iklim değişikliğiyle mücadeleye eklenmesinin hiç de zor olmayacaktır. Doğrudan bir emisyon azaltımı (mitigasyon) çalışması olarak kabul edilen bu konunun özellikle, Anadolu'nun dört bir yanında faaliyet gösteren ve karbon emisyonları açısından bir hayli büyük bir paya sahip KOBİ'lere aktarılması, sera gazı emisyonlarının azaltılmasında önemli bir etki yaratabilir.

D.4.7.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı: "Su ve Ormanlar, İklimin Koruyucusudur"

İklim değişikliği ile mücadele açısından bakıldığında tarım sektörü, hem sera gazı kaynağı hem de karbon yutak alanı olarak işlevi olan bir sektördür. Tarım toprakları, mineral gübre, hayvansal gübre ve ayrıca toprakta kalan bitkisel artıklar nedeniyle çeşitli sera gazı emisyonlarına sebep olmaktadır. Gübre ve toprak yönetiminde teknik/teknolojik çeşitli yöntemler kullanılarak bir yandan tarım kaynaklı emisyonlar önemli ölçüde azaltılabilirken diğer yandan aynı anda verim de artırılmaktadır. Bu konularda tarım sektöründeki hedef grupların, çiftçilerin yaşadıkları toprakların yöresel özellikleri de dikkate alınarak bilinçlendirilmeleri önemlidir. Dolayısıyla iletişim faaliyetleri bu yönde yaygınlaştırılmalıdır.

İklim değişikliği mücadelesinin hiç kuşkusuz ki en önemli parçalarından biri de karbon yutak alanlarının korunması ve geliştirilmesidir. En önemli karbon yutak alanlarından biri de ormanlardır. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ve diğer kurum ve yurttaşların yaptığı ağaçlandırma ve ormanlaştırma çalışmalarının, iklim değişikliğiyle mücadele konusuyla ilişkilendirilmesi, konuya olan ilgiyi daha da büyütecektir. Ormanlaştırma ve yeniden ormanlaştırma faaliyetlerinin yanı sıra, mevcut orman alanlarının korunması, rehabilitasyonu ve karbon tutma kapasitelerinin artırılması da iklim değişikliği ile mücadelede önemli bir çalışma olarak kabul edilmelidir.

Yakın zamanda, küresel iklim değişikliğinin en önemli etkilerinden birinin ormanlar üzerinde gerçekleştiği görülmektedir. Yağmur ormanları başta olmak üzere dünyanın orman varlıkları iklim değişikliğinden olumsuz şekilde etkilenmekte ve bu etkiler daha çok orman yangınları şeklinde cereyan etmektedir. Geçtiğimiz yıllarda ülkemizde de beklenmeyen sayıda, sıklıkta ve ölçekte yaşanan orman yangınlarının, değişen iklim koşullarıyla ilişkisi olduğu bilim insanları tarafından genel kabul görmüştür. Bu nedenle değişen iklim koşullarının etkilerine uyum sağlamayı amaçlayan orman yangınları koruma stratejisine ihtiyaç bulunmaktadır. İletişim açısından bakıldığında, yurttaşların bu konuda daha fazla bilgilendirilmesi, yangınların önlenmesi ve orman varlığının korunması açısından önemlidir.

Artan sera gazı emisyonlarının neden olduğu iklim değişikliğinin oranı ve büyüklüğü, biyolojik çeşitliliği de doğrudan veya dolaylı olarak etkilemektedir. Bu bağlamda iklim değişikliği biyolojik çeşitlilik kaybına neden olan en önemli etkenlerinden birisidir. Önümüzdeki dönemde ilgili paydaşların katılımı ile ortaya koyulacak proje ve çalışmalar sayesinde doğal karasal, tatlı su ve deniz ekosistemlerinin korunması ve bozulmuş ekosistemlerin (genetik ve tür çeşitliliği dahil) geri kazanımı sağlanarak, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltma çabalarına katkı sağlanabilir.

Diğer yandan iklim değişikliği su kaynaklarını derinden etkilemekte, yaşanan kuraklıklar su kıtlığına neden olmaktadır. Bu anlamda değişen iklim koşulları ile uyumlu su yönetimi uygulamaları son derece önemlidir. Türkiye’de yurttaşların su kaynakları, su kullanımı ve iklim değişikliği ilişkisi üzerine daha fazla bilgilendirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı’nın ana birimleri olan Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ve Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkilerini ve bu bağlamda su yönetimi konusunda çalışmakta olup, özellikle tarım sektöründe sürdürülebilir Su-toprak-bitki ve çiftçi odaklı çalışan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ve Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü tarafından iklim değişikliğine uyum ve azaltım konularında uygulamalı proje ve çiftçi odaklı farkındalık projeleri yürütülmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü çiftçilerin iklim dostu tarım faaliyetleri konusunda farkındalığın artırılması ve uygulamaların sahada gerçekleşmesi adına Konya ve Karaman pilot illerinde 30 adet Uygulamalı Çiftçi Okulu (UÇO) kurmuştur. Bu okullar, sorunların çözümüne ve yeni tekniklerin yaygınlaştırılması amacıyla, aktif katılımçılık odaklı bir öğrenim, paylaşım ve kapasite geliştirme yaklaşımıdır. UÇO yöntemi FAO’nun 30 yılı aşkın bilgi birikimi ve deneyimleri ve bilgi temelinde geliştirilmiştir. Bir başka önemli çalışmada tarımsal uygulamalarda iklim değişikliğinin etkilerine uyum kapasitesinin artırılması ve bozkır ekosistemlerinin korunması ve bu alanlarda yaşayan halkın refah düzeyinin iyileştirilmesi amacıyla “Bozkır Ekosistemlerinin İklim Değişikliğine Uyumu için Tarımsal Uygulamalar Projesi” 2016-2019 yılları arasında gerçekleştirilmiştir. Bu Proje ile i) Anadolu Steplerinde, Bozkır Ekosistem Haritası oluşturulmuş ve bu harita üzerinde sürdürülebilir tarım için hassas alanların belirlenmiş ve ii) Anadolu Stepleri Ekosistem deneyiminin yaygınlaştırılması ve Ekosistem Tabanlı Uyum’un (ETU-EBA) yerelde Bakanlık Stratejilerine entegre edilmesi ile tarımda sürdürülebilir kullanımının sağlanması için 34 milyon hektar bozkır alanını kapsayan strateji belgesi oluşturulmuştur.

Bu ve benzeri çalışmalar doğrultusunda, iklim değişikliğinin tarımsal arzı olumsuz etkilemeden sürdürülebilirlik prensiplerine göre yönetimi için Tarım Reformu Genel Müdürlüğü’nün proje ve

uygulamalarının dikkate alınması tarım sektöründe yapılacak farkındalık ve kapasite geliştirme açısından faydalı olacaktır.

Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı bir kuruluş olarak faaliyet gösteren Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM), iklim ve iklim değişikliği ile ilgili projeksiyonların bilimsel bulguları hakkında bilgi sağlamaktadır. İklim değişikliğini ve etkisini tespit etmenin yolu, yapılacak gözlemlerdir. MGM, meteorolojik gözlem ve ölçüm verilerini ulusal ihtiyacına ve uluslararası sorumluluklarına uygun olarak güçlü iletişim altyapısı ile toplamakta, üretmekte ve dağıtmaktadır. Bu veriler ile aylık, mevsimlik ve yıllık iklim analizlerini yaparak ulusal ve uluslararası kurum, kuruluş ve halk ile paylaşmaktadır. MGM, web sitesi, Meteorolojinin Sesi Radyosu ve akıllı telefon uygulaması yoluyla beklenen iklim olayları hakkında kamuyu bilgilendiren erken uyarı sistemi sağlama konusunda hayati bir role sahiptir.

MGM, çiftçilere yönelik tahminler, zirai don uyarıları, sulama bilgi sistemleri ve kuraklık analizleri ve eğitimler gibi birçok hizmet sunmaktadır. Mevsimlik tahmin çalışmalarıyla başta tarım, sağlık, enerji, su kaynakları olmak üzere sektörleri yaşanabilecek olumsuzluklar açısından önceden bilgilendirmektedir. Ayrıca uygulamaya koyduğu renkli uyarı sistemiyle ilçelere kadar tüm yurttaki meydana gelebilecek ekstrem olaylar konusunda halkımızı uarmaktadır. MGM Bu şekilde iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinden ülkemizi ve halkımızı korumak için çalışmalarını 7/24 saat sürdürmektedir. MGM, ulusal ve uluslararası eğitim, seminer, konferans ve kurslar düzenlemektedir (ÇŞB 7UB, 2018). Ulusal kurslarda; orta öğretim, üniversite öğrencilerine, kamu kurum ve kuruluş personeline, sivil toplum kuruluşları programlarında halka iklim değişikliği ve farkındalık konularında eğitim sağlamaktadır. Uluslararası kurslarda gelişmekte olan ülkelerin meteoroloji ve iklim servislerine kapasite geliştirme eğitimleri verilmektedir.

MGM'nin çalışmaları iklim değişikliğinin bilimsel temelini oluşturmaktadır. İklim değişikliği ile ilgili yürütülecek iletişim faaliyetleri dahil hemen her çalışmanın, doğru yapılabilmesi ve maksimum faydayı sağlayabilmesi için bu temeller üzerine kurulması gerekir. MGM'nin toplumun bilinçlendirilmesine yönelik olarak; eğitim merkezi, üniversiteler, orta öğretim kurumları, çiftçi birlikleri ve STK'lar ile yürüttüğü çalışmalar sürmekte olup, Genel Müdürlük tarafından ayrıca web, Meteorolojinin Sesi Radyosu ve web ortamları ile bu alanda farkındalık artırmaya ve bilgilendirmelere devam edilmektedir.

D.4.8.

T.C. Sağlık Bakanlığı: "Sağlıklı Yaşam için İklim Mücadelesinde Elele"

İklim değişikliğinin insan topluluklarına ve insan sağlığına etkileri uzun süredir dünya gündemindedir. İklim değişikliğinin hastalıklarla bağı üzerine yapılan araştırmalar da giderek artmaktadır. Birçok araştırma için olduğu gibi iklim değişikliğinin insan sağlığı üzerindeki etkilerini de araştırırken yaş, cinsiyet, nüfus yapısı ve dağılımı, sosyoekonomik durum, bireyin hijyen koşulları, cilt yapısı vb. gibi bir dizi etken dikkate alınmaktadır. Genel olarak bakıldığında, iklim değişikliğinin insan sağlığına doğrudan etkileri sıcak ekstremeleri, ısı dalgaları ile seller, fırtınalar, kasırgalar gibi ekstrem hava olayları sonucunda gerçekleşmektedir. Dolaylı etkiler ise, su kullanımı ve besin temini yoluyla, hava kirliliği nedeniyle ve enfeksiyon hastalıkları yoluyla olmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) son dönemlerdeki araştırmaların sonuçları doğrultusunda, iklim değişikliğinin halk sağlığı açısından en büyük küresel kriz olduğunu vurgulamaktadır. Bu çerçevede, DSÖ öncülüğünde bu konuda küresel stratejiler belirlenmekte ve Birleşmiş Milletler nezdinde iklim değişikliği ile mücadele politikaları kapsamında çeşitli kararlar alınmaktadır. Ayrıca, yine uluslararası düzeyde Avrupa Solunum Derneği, Avrupa Alerji ve Klinik İmmünoloji Derneği gibi sağlık konusunda söz sahibi sivil toplum kuruluşları, çeşitli üniversiteler ve araştırma enstitüleri de bu riske giderek çok daha fazla dikkat çekmeye başlamışlardır.

Türkiye’de iklim değişikliği ile halk sağlığı arasındaki bağların varlığına dair literatür araştırmaları 2000’li yılların başından bu yana devam etmektedir. Sağlık Bakanlığı da bu alanda çalışmakta olup ilk kapsamlı araştırmayı ve politika belgesini 2015 yılında kamuoyu ile paylaşmıştır. Sağlık Bakanlığı tarafından 2015 yılında genel bir politika dokümanı olarak hazırlanan “İklim Değişikliğinin Sağlık Üzerine Olumsuz Etkilerinin Azaltılması Ulusal Programı ve Eylem Planı” başlıklı bu dokümanda belirtildiği üzere, Bakanlık iklim değişikliğinin insan sağlığı üzerine olumsuz etkilerine karşı çalışmalarını; i) sıcak havaların ve aşırı sıcaklık dalgalarının etkileri, ii) şiddetli hava olaylarının etkileri ve iii) bulaşıcı/salgın hastalıklar olmak üzere üç başlık altında sürdürmektedir.

Türkiye’de son yıllarda özellikle sıcak hava dalgalarında kalp krizi, kalp ve damar hastalıkları, böbrek hastalıkları, solunum yolu problemleri ve metabolik hastalıklar nedeniyle birçok ölüm olduğundan, Sağlık Bakanlığı tarafından sıcak hava ve sıcaklık dalgalarına karşı halkı bilgilendirme çalışmaları özellikle yaz aylarında devam etmekte ve sıcaklıktan kaynaklı ölümlerin ve hastalıkların takibi yapılmaktadır. Bakanlığın ayrıca bir “Sıcaklık ve Sıcak Hava Dalgaları Eylem Planı” da bulunmaktadır.

Bakanlık tarafından iç ve dış ortam hava kirliliği ve iklim değişikliğinin kronik hava yolu hastalıklarının (Astım, KOAH gibi) kontrolü için ulusal ve yerel düzeyde temel bilgilerin oluşturularak çözümlerin bu yönde geliştirilmesine dair çeşitli faaliyetler sürdürülmektedir. Sağlık Bakanlığı tarafından ayrıca iklim değişikliğine bağlı aşırı sıcakların kanser riskleri üzerine etkileri konusunda da çalışmaların yürütüldüğü bilinmektedir.

İklim ve sağlık konularının hedef grubu esasen tüm toplumdur. Ancak iklim değişikliğinin sağlık etkileri konusunda toplumu bilinçlendirme sürecinde kısa/orta vadede somut çıktılara ulaşmak için bazı kesimleri ve hastalıkları öncelikli olarak ele almak faydalı görülmektedir. Örneğin aşırı sıcaklar deri kanserleri açısından risk oluşturmaktadır. Burada özellikle açık havada çalışan inşaat işçileri, tarım ve turizm sektörü çalışanları ile sahil kenarlarında yaşayanlar hassas gruplardır.

İçinde bulunduğumuz yıl (2020) tüm dünyayı ve Türkiye’yi trajik bir şekilde etkisi altına alan Korona Virüsü Pandemisi, iklim değişikliğinin insan sağlığı üzerine olumsuz etkilerinden birinin dolaylı da olsa salgın hastalıklar olduğu gerçeğini acı bir şekilde hatırlatmıştır. Bu durum iklim iletişiminde COVID-19 Virüsü dahil olmak üzere, diğer salgın hastalıklara maruz kalan hassas bireyleri/grupları (bağışıklık eksikliği, solunum yolları hastaları vb.) öncelikli olarak bilinçlendirilmesi gereken hedef kitleler olarak ele alınmanın faydalı olacağını düşündürmektedir. İklim değişikliğinin, başka bölgelere, sözgelimi tropikal bölgelere ait hastalıkları başka alanlara taşımasının yanı sıra, yeni virüs ve hastalıkların ortaya çıkmasına neden olabileceği de sağlık politikalarında dikkatle değerlendirilmelidir.

D.4.9.

T.C. İçişleri Bakanlığı: "İklim Krizi ile Mücadele Et ki, Canın Sağ Olsun"

İçişleri Bakanlığı'nın bağlı kuruluşlarından Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın (AFAD) meteorolojik nitelikli doğal afetlerle mücadele politikaları çerçevesinde, çeşitli faaliyetler sürmektedir. Bu kapsamda iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlamak amaçlı çalışmalara öncelik verilmektedir. AFAD bünyesinde AB fonlarından yararlanılarak "İklim Değişikliğinin Neden Olabileceği Afet Risklerinin Belirlenmesi ve Azaltılmasına Yönelik Kapasite Artırımı" projesi yürütülmekte olup, bu proje faaliyetleri arasında bir iletişim planının hazırlanması da bulunmaktadır. Söz konusu iletişim planı hazırlanırken iklim değişikliğinin neden olduğu/olacağı afetler hakkında ülke çapında topyekûn bir farkındalık sürecinin "İklim Değişikliğine Karşı Türkiye Seferberliği" anlayışıyla yönetileceği öngörülmüştür.

İçişleri Bakanlığı'nın bir diğer bağlı kuruluşu olan Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından sosyal sorumluluk kapsamında; balıkçıların, deniz turizmi alanında çalışanların, çocukların ve gençlerin deniz çevresinin/kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı konularında periyodik olarak yapılan bilgilendirme toplantılarının, İklim Değişikliği Ulusal İletişim Stratejisi ve Eylem Planı'nın uygulanmasına katkı sağlayacağı açıktır.

D.5.

İletişim Uygulama Araçları ve Metotları

İklim değişikliği, bugüne kadar insanlığın karşılaştığı en bütünlüklü, nedenleri ve sonuçları itibarıyla en karmaşık sorunlardan biridir. Bu karmaşıklığa karşı geliştirilen iletişim stratejisi ve eylemleri de doğal olarak çok farklı mesaj, araç ve metotların bir arada ele alınmasını gerektirmektedir. Bu mücadelede gerek genel mesajların, gerekse farklı gruplar için farklı mesajların adresini bulması ve çarpan etki yaratması için doğru ve etkili uygulama araçlarının kullanılması, iklim iletişiminde amaca ulaşmada önemli rol oynayacaktır.

D.5.1.

Denkler-Arası İletişim

İletişimde iklim değişikliği ile mücadelede sorumluluğu olan tüm paydaşların kendi alanlarına dair iletişim yöntemlerini, birbirleriyle diyalog halinde, birbirlerini destekleyerek geliştirmeleri esas olmalıdır. Stratejik açıdan bakıldığında **denkler-arası iletişim** olarak da ifade edilen bu metodun kullanılmasının olumlu ve etkili sonuçları olacağı değerlendirilmiştir. Yapılan birçok araştırma, en iyi öğrenme yollarından birinin, denk bireyler ve kurumlar arasında gerçekleşen yatay iletişim ve eğitim süreçleri olduğunu göstermektedir. Karşılıklı deneyim ve bilgi aktarımı hem bireylerin hem de kurumların daha hızlı öğrenmesini ve harekete geçmesini sağlamaktadır. Konu iklim değişikliği olduğunda bu metot çok daha geçerlidir çünkü iklim değişikliği ancak tüm paydaşların bir arada katılımıyla üstesinden gelinebilecek çok parçalı ve boyutlu bir sorundur.

Denkler-arası iletişim ve eğitim, iklim değişikliği konusunun ve mücadele coşkusunun gençler arasında yaygınlaştırılması açısından da önemli bir metot olarak değerlendirilmelidir. Gençlerin kendi hayatlarının bugünü ve yarını etkileyecek böylesine devasa bir sorun karşısında başka okullardan, başka bölgelerden, hatta başka uluslardan gençlerle birlikte öğrenme, deneyim paylaşma ve ortak hareket etme pratikleri; kuru kuruya bilgi edinmenin çok ötesinde gerçek zihniyet dönüşümleri yaratabilmek için çok etkili olanaklar sunabilir. Bu noktada ulusal kampanyalar, bölgesel/yöresel yarışmalar, platformlar gibi ortaklaşma zeminleri geliştirmek ve gençlerin akran iletişiminin gücünü harekete geçirmek iletişimde hızlı sonuçlar alınmasını sağlayabilir.

D.5.2.

İklim Değişikliğine Karşı Türkiye Seferberliği Portalı

Her iletişim kampanyası, bir ana merkeze, iletişimin yönetileceği bir ana yapıya ihtiyaç duyar. Türkiye’de iklim değişikliği ile mücadelede iletişim alanında genel stratejisi, mesajları ve yaklaşım tarzını aktaracak ulusal nitelikli, karşılıklı etkileşimli (interactive) bir internet portalı oluşturulacaktır. Portal üzerinde tüm paydaşların (STK’lar, özel sektör temsilcileri vb.) iklim değişikliği ile ilgili iletişim çalışmalarının yer alması, koordinasyonun ve paydaşlar arası iş birliğinin sürekliliği açısından önemlidir. İletişim stratejisi ve eyleminin önemli bir bileşeni olan bu mecra özellikle yerel düzeydeki iletişim faaliyetleri için gerekli içerik ve malzemelerle yüklü olacak, aynı zamanda başvuru ve soruların yanıtladığı kurumlar arası bir etkileşim alanı olarak tasarlanacaktır.

Yapılan iletişim çalışmaları çeşitli kurumların örnek alması ve deneyimi kazanması açısından bu platformda ayrıntılarıyla sergilenecek ve arşivlenecektir. Yurttaşların ve kurumların konuyla ilgili bilgi edinmesini kolaylaştırmak üzere, gelişmiş bilgi (coğrafi veritabanı, haritalama, CBS teknikleri vb.) ve iletişim teknikleriyle donanacak olan bu portal; iletişim çalışmalarının yörelerin özelliklerine göre sınıflandırılmasına, küçük çaplı ancak etkili bir yerel çalışmanın ulusal düzeyde tanıtılmasına ve kopyalanarak benzer alan, grup ve bölgelere uyarlanmasına imkân sağlayacaktır.

Stratejide “Yurt Sathında İletişim” in (Bölüm: B.4.1) sloganı olarak belirlenmiş olan “İklim Değişikliğine Karşı Türkiye Seferberliği!” ilke sözü, portalın başlığı olacaktır. Çok farklı ulusal, yerel, konu ve kitle bazlı iletişim çalışmalarının yönetilmesine zemin oluşturacak olan portal, farklı araç ve metotların birbirini destekleyecek şekilde koordinasyonunu sağlamak üzere tasarlanacaktır.

İletişimde çarpan etkisini çoğaltmak bakımından bilgi ve deneyimlerin, örneklerin ve iyi uygulamaların görünürlük aksiyonlarını öne çıkarılarak kullanmak faydalı olacaktır. Çağımızın iletişim dili daha önce hiç olmadığı kadar görseldir. Dolayısıyla toplumun konuyu kolay algılaması ve kavraması için iletişimde grafiksel bilgi sağlamak son derece faydalıdır. Türkiye haritası üzerinden, tüm yerel ve/veya bir konuya/gruba özgü kampanyaları görüntüleyecek, arşivleyecek ve geniş kesimlerle buluşturacak bu portal, iletişim stratejisinin ve kampanyaların ana taşıyıcı olarak kabul edilebilir. Bu sayfa üzerinden, kurumlar tarafından hazırlanan kamu spotları, sosyal medya araçları, çeşitli bölgelerde yapılan yerel iletişim çalışmaları, Türkiye ve dünyadan iklim değişikliğiyle ilgili bilimsel araştırmalar, yeni yapılan

araştırmaların popüler grafik ve görsellerle aktarımı gibi çok farklı düzey ve alandan bilgiler tüm kamuoyu ile paylaşılabilir.

Ayrıca, İklim Değişikliği Ulusal İletişim Eylem Planı'nın işaret ettiği faaliyetlerin devamlılığını ve ölçülebilirliğini sağlamak için de bu portal önemli bir araç olarak kabul edilmelidir.

D.5.3.

Kamu Spotları

Stratejinin koordinasyonundan sorumlu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve diğer ilgili bakanlıklar ve kurumlar tarafından hazırlanan kamu spotları hem televizyon hem de günümüzün en etkili mecrası olan internet ve sosyal medya üzerinden paylaşılacaktır. İklim değişikliği ile ilgili verilmek istenen genel bilgiler dışında, süreç içinde öncelikli konu, alan ve gruplara yönelik özel kamu spotları da hazırlanarak değişik kanallardan hedef kitlelere aktarılmaya çalışılacaktır.

Bu noktada, kamu spotlarının mesajlarının tutarlılığı ve etkililiği için ilgili bilimsel kurumlar, kurullar, uzmanlar ve sivil toplumun çeşitli kesimleriyle iletişim halinde olunması gereklidir. Önümüzdeki dönemde hazırlanacak kamu spotlarının, İklim Değişikliği Ulusal İletişim Stratejisi ve Eylem Planı'nın çizdiği çerçeveye ve genel yaklaşımla uyumlu olması iletişim eylemleri açısından bakıldığında kritik öneme sahiptir.

D.5.4.

Yöresel Toplantı ve Kampanyalar

İklim değişikliği konusunda en etkili çalışmalardan biri de yerel toplantı ve buluşmalardır. Ancak yerel buluşmaların genel iklim değişikliği mücadele söylemleri yerine, yöreye ve/veya hedef gruplara özgü içeriklerle geliştirilmesi, ilgi ve katılımın genişlemesine yardımcı olacaktır. Bu çerçevede iklim iletişimi faaliyetlerinin, iklim değişikliği ile mücadelede ilgili tüm sektörlerin (enerji, tarım, ulaştırma, turizm, inşaat vb.) yerel uygulamalarına cevap vermesi beklenir. Örneğin tarım sektörü açısından bakıldığında; iklim değişikliğinden etkilenmeye başladığı bilinen ve Türkiye'nin en önemli tarım ürünlerinden biri olan fındığın, sözgelimi "Fındık ve İklim Değişikliği Buluşması" başlığı ile bu bitkinin ana üretim yeri olan Giresun ve/veya Ordu'da yapılması konuyu yerel gündeme taşımak açısından son derece önemlidir. Aynı yaklaşım çay, narenciye, kayısı veya zeytin gibi ürünler ve bölgeler üzerinden de düşünülmeli ve geliştirilmelidir.

Bu tür yerel toplantı ve buluşmaların, uzun yıllardır zaten düzenlenmekte olan sosyal ve kültürel organizasyonlarla iç içe geçirilmesi, ortak koordine edilmesi de gündeme getirilebilir. Sözgelimi, bölgesel narenciye festivalinin geleneksel gündemi içine iklim değişikliğinin ve bu konuda alınabilecek önlemlerin aktarıldığı yan organizasyonlar düzenlenebilir.

Benzer şekilde, ebeveynleri hedef alan yerel organizasyonlar, iklim değişikliği konusuna olan dikkati artırabilir. Yine iklim değişikliğini yeterince gündemine almayan Anadolu'daki KOBİ'ler için de benzer organizasyonların düzenlenmesi söz konusu olabilir.

D.5.5.

Yerel Basın

Yerel basının, iklim değişikliğine yönelik ilgisini artırmak, iletişim sağlamada son derece etkili bir bilgilendirme yöntemidir. Büyük kentlerde iklim değişikliğiyle ilgili bilgi edinmek daha kolayken, küçük yerleşimlerde ve Anadolu kentlerinde daha kısıtlı ve zordur. Mevcut araştırmalar da Anadolu coğrafyasında toplumun hemen tüm kesiminde iklim değişikliği konusundaki bilgi açlığını göstermektedir. Bu nedenle yerel basının konuya olan ilgisinin artırılması ile bu alanlarda yaşayan yurttaşların konu hakkında bilgilenmesi konusunda hayati önem taşımaktadır. Ulusal ölçekli portallar üzerinden yerel basınla ortak projeler geliştirmek, koordinasyon sağlamak, karşılıklı bilgilendirmeyi güçlendirmek mümkündür. Ancak bu konu iletişim çalışmalarında özel olarak ele alınmalı, yerel basının sadece konuyu yerele aktaran değil, iklim değişikliği kaynaklı yerel sorunları ulusal düzeye taşıyan bir nitelik kazanmasını sağlamaya çalışılmalıdır.

Kaynakça

- Algı Araştırma Raporu, İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi AB Projesi/İklimin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, AB, Ankara, 2018.
- Demircan, M., Turan, N., Arabacı, H., Coşkun, M., Türkoğlu, N., ve Çiçek, İ., Gündem Belirleme Modeline Göre Yazılı Basındaki İklim Değişikliği Haber Ve Köşe Yazılarının Analizi, TUCAUM 2016 Uluslararası Coğrafya Sempozyumu, 13-14 Ekim 2016, Ankara.
- Demircan, M., Arabacı, H., Gürkan, H., Eskioğlu, O., Coşkun, M., Climate Change Projections for Turkey: Three Models and Two Scenarios, Türkiye Su Bilimi ve Yönetimi Dergisi (Turkish Journal Of Water Science & Management), ISSN:2536 474X Publication number: 6777, Volume: 1 Issue: 1, January 2017, Ankara (a).
- Demircan, M., Türkoğlu, N., Çiçek, İ., İklim Değişikliği: Modelden Sektörel Uygulamalara (Climate Change: From Model to Sectoral Applications), Türk Coğrafya Kurumu 75. Yıl Uluslararası Kongresi, 8-10 Kasım 2017, Ankara (b).
- Demircan, M., Soydam, M., Çetin, S., Gürkan, H., Arabacı, H., Coşkun, M., Türkoğlu, N., ve Çiçek, İ., Türkiye’de Sel Afetinin Aylık Eğilimleri, Türkiye Ulusal Jeodezi ve Jeofizik Birliği Bilimsel Kongresi (TUJJBBK), ISBN 978-605-82558-8-3, 30 Mayıs – 2 Haziran 2018, İzmir.
- Deniz Aytekin, "IPCC açıkladı: Küresel ısınmayı 1,5 derecenin altında tutmamız şart", 10 Ekim 2018 (<https://www.yesilist.com/tag/ipcc/>).
- Eğitim İhtiyaç Analizi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi/İklimin, Hazırlayan: Nuran Talu, Ankara, Mart 2018.
- İklim Değişikliği ile İlgili İletişime Yönelik Odak Küme ve Arama Toplantıları Değerlendirme Notları (İklimİN, 2019).
- İklim Adaleti Mücadelesi için 10 Durak, Yazarlar: Dr. Ethemcan Turhan, Arif Cem Gündoğan, Cem İskender Aydın ve Mustafa Özgür Berke, Ekoloji Kolektifi, Temmuz 2017 (http://iklimadaleti.org/?p=aktivistin-zulasi&n=10_durak).
- İklim Ağı. <http://iklimagi.org/>
- İklim Haber. <https://www.iklimhaber.org/>
- İklimBU. <http://climatechange.boun.edu.tr/>
- İklimİN Algı Araştırma Raporu: İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi. Ankara: 2018.
- İklim İstanbul. <https://www.iklim.istanbul/>
- İklimce Sohbetler. <https://iklimce.undp.org.tr/>
- İklim Değişikliğinin Farkında Mıyız? (İklim Değişikliği Farkındalık Düzeyi Araştırması). Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2012.
- "İklim Değişikliğinin Sağlık Üzerine Olumsuz Etkilerinin Azaltılması Ulusal Programı ve Eylem Planı", Sağlık Bakanlığı, Aralık 2015, Ankara.
- Karapınar, Barış; Özertan, Gökhan & Gürdal, Mehmet Yiğit. "Çiftçiler İklim Değişikliğine Nasıl Uyum Sağlıyor?" <https://sivilalan.com/2018/02/09/ciftciler-iklim-degisikligine-nasil-uyum-sagliyor/>, 09.02.2018.

- "Küresel İklim Değişikliği ile Başa Çıkılması, Amerika Birleşik Devletleri'nde Uyum Sağlamanın Rolü", Pew Küresel İklim Değişikliği Merkezi için William E. Easterling III tarafından hazırlanmıştır. Pennsylvania Eyalet Üniversitesi: Brian H. Hurd, New Mexico Eyalet Üniversitesi: Joel B. Smith, Stratus Consulting Inc, Haziran 2004.
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü, (MGM- TRCC-2015), Akçakaya A., Sümer U.M., Demircan, M., Demir Ö., Atay H., Eskioğlu O., Gürkan H., Yazıcı B., Kocatürk A., Şensoy S., Bölük E., Arabacı H., Açar Y., Ekici M., Yağan S., Çukurçayır F., (2015), Yeni Senaryolar ile Türkiye İklim Projeksiyonları ve İklim Değişikliği, Araştırma Dairesi Başkanlığı Klimatoloji Şube Müdürlüğü, Ankara (<https://www.mgm.gov.tr/FILES/iklim/iklim-degisikligi-projeksiyon2015.pdf>).
- Principles for Effective Communication and Public Engagement on Climate Change A Handbook for IPCC Authors, Oxford: Climate Outreach, January 2018.
- Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing the framework for achieving climate neutrality and amending Regulation (EU) 2018/1999 (European Climate Law), Brussels, 4.3.2020 COM(2020) 80 final 2020/0036 (COD)(https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/commission-proposal-regulation-european-climate-law-march-2020_en.pdf).
- Stern, Nicholas. The Economics of Climate Change, The Stern Review, 2007, Cambridge.
- Onbirinci Kalkınma Planı (2019-2023)
- Öztürk Mehmet ve Öztürk, Arzu. BMİDÇS'den Paris Anlaşması'na: Birleşmiş Milletler'in İklim Değişikliğiyle Mücadele Çabaları. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Yıl 2019, Cilt-Sayı 12 (4), ss.527-541.
- Ricchiardi, Sherry. Covering climate change's effects on our mental health, Specialized Topics, International Journalists' Network, 18.12.2019.
<https://ijnnet.org/en/story/covering-climate-changes-effects-our-mental-health>
- Richard, Ellis. Climate change is hurting farmers- even seeds are under threat. The Conversation. 18.12.2019.
<https://theconversation.com/climate-change-is-hurting-farmers-even-seeds-are-under-threat-128722>
- Mazlum Cerit, Semra. Küresel İklim Politikası, İKLİMİN Eğitim Modülleri Serisi, No:1, Ankara, 2019.
- Şahin, Ümit ve Üzelgün, Mehmet Ali. İklim Değişikliği ve Medya. İstanbul: İstanbul Politikalar Merkezi-Sabancı Üniversitesi-Stiftung Mercator Girişimi, 2016. Talu, Nuran. Türkiye'de İklim Değişikliği Siyaseti. Phoenix Yayınevi, Kasım 2015, Ankara.
- TBMM'nin İklim Değişikliği Politikasındaki Rolü, Küresel Denge Derneği, Tüketici ve İklimi Koruma Derneği, Yasama Derneği, Birleşik Krallık Refah Fonu, Şubat 2016, Ankara (<https://kureseldenge.org/tbmm-ve-iklim-degisikligi/>).
- Türkiye'de İklim Değişikliği Algısı ve Enerji Tercihleri Araştırması, İklim Haber KONDA Araştırma ve Danışmanlık, İstanbul, 2018.
- Türkiye'de İklim Değişikliği Algısı, İklim Haber ve KONDA Araştırma ve Danışmanlık, İstanbul, 2019.
- Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. Türkiye'nin İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kasım 2011.

- Türkiye'nin Yedinci Ulusal Bildirimi, Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ankara, 2018.
- Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye İklim Değişikliği Stratejisi 2010-2023.
- Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı Stratejisi 2011-2023.
- Türkiye'nin Enerji Sisteminde Yenilenebilir Kaynakların Artan Payı: İletimde Genişleme ve Esneklik Seçenekleri, Shura Enerji Dönüşümü Araştırma Merkezi, Aralık 2018
(<https://www.shura.org.tr/ruzgar-ve-gunes-turkiyede-enerji-donusumunu-nasil-hizlandirabilir-kuresel-ornekler/>).
- United Nations Framework Convention on Climate Change. 1992.
- Birleşmiş Milletler Paris Anlaşması, Kasım 2016.
- [http://yok.gov.tr/web/100-2000/hangi-alanlarda\)350Turkiye](http://yok.gov.tr/web/100-2000/hangi-alanlarda)350Turkiye). <https://350turkiye.org/>
- <https://bemev.org.tr/okullarda-akran-danismanligi-uygulamasi/>
- <https://climatecommunication.yale.edu/>
- <https://climatecommunication.yale.edu/visualizations-data/ycom-us/>
- <https://bemev.org.tr/okullarda-akran-danismanligi-uygulamasi/>

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Mustafa Kemal Mah. Eskişehir Devlet Yolu
(Dumlupınar Bulvarı) 9. Km No:278 Çankaya / Ankara
Tel: +90 (312) 410 10 00

Bu yayın Avrupa Birliğinin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla WEglobal Danışmanlık A.Ş.'nin liderliğindeki konsorsiyumun sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

iklimin.org

facebook.com/iklimin

twitter.com/iklimin

[iklimIN Projesi](https://www.youtube.com/channel/iklimIN%20Projesi)

instagram.com/ikliminprojesi